

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

No 052 (5283) 29 mart 2017-ci il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin organı. Qiyməti 40 qəpik

İlham Əliyev: "Azərbaycanda dövlət həmisişə sahibkarlara kömək göstərir"

*Saatlıda pambıqçılığın inkişafı məsələlərinə
dair respublika müşavirəsi keçirilib*

Seh 2 →

7

Siyavuş Novruzov:
"Hava istiləşən kimi
mitinq havasına
düşürərək"

7

Aleksandr Lukaşenko:
"Dağılıq Qarabağ
münəqşəsi vasitəci
olmadan həll edilməlidir"

11

**YAP Yasamalda
soyqırımı
qurbanlarını anıb**

29 mart 2017-ci il

İlham Əliyev: "Azərbaycanda dövlət həmşə sahibkarlara kömək göstərir"

Saatlıda pambıqcılığın inkişafı məsələlərinə dair respublika müşavirəsi keçirilib

Dünən Saatlıda pambıqcılığın inkişafı məsələlərinə dair respublika müşavirəsi keçirilib. AZERTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev müşavirədə iştirak edib. Dövlətimizin başçısı müşavirədə giriş nitqi söylədi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin giriş nitqi

- Biz bugünkü müşavirədə ölkəmizdə pambıqcılığın inkişafı ilə bağlı məsələləri müzakirə edəcəyik. Bildiyiniz kimi, pambıqcılığın inkişafı Azərbaycanda prioritet sahə sayılır. Uzun fasılədən sonra pambıqcılığa dair birinci müşavirəni keçən il Sabirabad şəhərində keçirdik. Bu il Saatlı şəhərində keçiririk. Bu il ən çox pambıq tədarükü Saatlı rayonunda gözlənilir. Pambıqcılığın rayonun inkişafına çox böyük xeyri var. Eyni zamanda, biz pambıqcılıqla məşğul olan bütün rayonlarda sürtəli inkişafı görürük. Əvvəlki illərdə Saatlı rayonunun inkişafı ilə bağlı çox böyük işlər görülüb. Rayonun infrastrukturunu tamamilə yenidən qurulubdur. Elektrik enerjisi ilə təminat böyük dərəcədə yaxşılaşdırıldı. Bu gün açılışında iştirak etdiyim yeni yarımtəsisiyanın fəaliyyəti həm əhaliyə, həm

də bütün təsərrüfatlara fasiləsiz elektrik enerjisini verməklə, əlbəttə ki, böyük bir inkişafə yol açır. Eyni zamanda, Saatlı rayo-

nunun su problemləri də həll olunur. Uzun illər ərzində əhali bu problemdən əziyyət çekirdi. Şəhərin cəmi 30 faizi su ilə təmin

olunurdu, özü də gündə 2-3 saat. İndi isə fasiləsiz, Dünya Sehiyye Təşkilatının standartlarına uyğun içməli su verilir. Mənə verilən

məlumatə görə, qazlaşdırma 80 faizə çatıb və əminəm ki, yaxın gələcəkdə Saatlıda bir dənə də yaşayış məntəqəsi qazsız olma-

yacaq. Məsələ belə qoyulubdur. Biz buna da nail olacaq. Saatlı rayonunun demək olar ki, bütün kənd yolları əsaslı təmir edilir, tikilir. Əvvəlki illərdə bir neçə önəmlı kənd yolu layihəsi icra edilmişdir. Birinin açılışını bu gün etdik. Bir neçə kəndi birləşdirən daha bir kənd yolu layihəsi var ki, o da yaxın zamanlarda icra ediləcək və əhalinin istifadəsinə veriləcək. Sosial obyektlərin tikintisi uğurla gedir. Müasir xəstəxana, Olimpiya Mərkəzi, mətbətlər, uşaq bağçaları, bir sözə, Saatlı rayonunun hərtərəfli inkişafı Dövlət Proqramı əsasında uğurla gedir. Vaxtılı qəbul olunmuş regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramları uğurla icra edilir və ölkəmizdə yeni reallıqlar yaradıbdır. Bizim əsas vəzifəmiz ondan ibaret idi ki, - bu gün də əlbəttə, bu vəzifə qarşımızda durur, - bütün infrastruktur layihələri icra edilsin, müasir infrastruktur yaradılsın, elektrik enerjisi, qazlaşdırma, içməli su, meliorasiya problemləri həll olunsun, kənd yolları, magistral yollar tikilsin və bu, özlüyündə sürətli iqtisadi və sosial inkişafə təkan verəcək. Belə də oldu. Nəzərə alsaq ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair artıq bir neçə Dövlət proqramı icra edilib, görərik ki, bu proqramların çox böyük əhəmiyyəti var.

Ardı Səh. 3

İlham Əliyev: "Azərbaycanda dövlət həmişə sahibkarlara kömək göstərir"

Saatlıda pambıqcılığın inkişafı məsələlərinə dair respublika müşavirəsi keçirilib

Əvvəli Səh. 2

İnfrastruktur layihələri icra olunanından sonra biznes üçün da-ha da yaxşı şərait yaradıldı. Azərbaycan dövləti bu istiqamətdə ar-диçil siyaset aparır, sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, yeni ixrac bazarlarının araştırılması və o bazzalara çıxmamızın ölkəmizin hərtərəfli inkişafına gətirib çıxarıb. Biz fəaliyyətimizi gələcəkdə də uğurla davam etdirəcəyik. Qeyri-neft sektorunun inkişafı prioritet sahədir, xüsusilə indiki şəraitdə ki, neftin qiyməti dünya bazarlarında kəskin şəkildə aşağı düşüb. Biz indi qeyri-neft sektorunun inkişafına həm daha çox fikir verəcəyik, həm də ki, daha da fəal iş aparılacaqdır. Pambıqcılığın Azərbaycanda qədim ənənələri vardır. Əsrlərboyu xalqımız pambıqcılıqla məşğul olubdur. Ancaq pambıqcılığın ən sürətli və uğurlu dövrü ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Məhz onun təşəbbüsü və bilavasite rəhbərliyi ilə 1970-ci illərdə və eyni zamanda, 1980-ci

sabitleşməyə başladı. Əgər statistik göstəricilərə nəzər salsaq görərik ki, 1996-ci ildən sonra artıq Azərbaycanda hər il iqtisadi inkişaf başlamışdır. Ancaq əfsuslar olsun ki, biz pambıqcılıqda istədiyimiz nəticəyə çata bilməmişik. Bunun bir neçə səbəbi var. Birinci səbəb - əlbəttə ki, müstəqilliyin ilk illərində bizim kifayət qədər maliyyə imkanımız yox idi. Burada əyleşən vətəndaşlar, yoldaşlar bilirlər ki, pambıqcılıq böyük investisiya tələb edən sahədir. Bizim o vaxt imkanımız yox

Ancaq biz ərzaq məhsullarını başqa respublikalardan - Rusiyadan, Ukraynadan, Belarusdan gətirirdik. Yəni, böyük bir asılılıq mövcud idi. Ona görə biz ilk növbədə çalışırdıq ki, ərzaq təhlükəsizliyini təmin edək. Bunu da demək olar ki, maksimum dərəcədə təmin edə bilməmişik. Bu gün biz özümüzü 100 faiz təmin edirik. Süd və süd məhsulları, toyuq əti ilə təxminən 80-90 faiz təmin edirik. Sovet dövründə bu, belə deyildi, biz tam asılı vəziyyətdə idik. Müstəqillik dövründə Azərbay-

ilə işleyirdi. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, pambıqcılığın ənənələri böyükdür. Əfsuslar olsun ki, Ulu Öndər Azərbaycandan Moskvaya gedəndən sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, biz pambıqcılıqda da tənezzülə qarşılaşdıq. İldən-ilə diqqət azalırdı, ildən-ilə pambıq sahələri kiçiliirdi və bu proses əfsuslar olsun ki, son illərə qədər davam edirdi. Müstəqillik dövründə. Əlbəttə ki, biz müstəqilliyin ilk illərini yaxşı xatırlayıraq. Bu illər çox ağır keçirdi, dərin siyasi, iqtisadi, hərbi böhran yaşandı. Müstəqilliyin ilk illərində həkimiyətdə olmuş qüvvələr Azərbaycanı məhvə aparırdılar, vətəndaş mührəbəsi, kütləvi itaətsizlik, dərin böhran hökm sürürdü. Sənaye, kənd təsərrüfatı demək olar ki, tamamilə dağıldılmışdı. Bütün üçün ənənəvi olan pambıqcılıq, üzümçülük məhvə doğru gedirdi. Ancaq 1993-cü ildən sonra Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə vəziyyət

idi. Olan imkanlarımız da biz ən təcili məsələlərin həllinə yönəldirdik. Digər tərəfdən, biz müstəqillik dövründə ərzaq təhlükəsizliyi problemləri ilə üzleşmişdik. Çünkü sovet vaxtında ümumittifaq sənaye-iqtisadi kompleksi mövcud idi, Azərbaycanda üzümçülük, pambıqcılıq, tütünçülük, baramaçılıq isə bir qədər diqqətdən kənardə qaldı və əfsuslar olsun ki, demək olar, biz

illərin əvvellərində Azərbaycanda pambıqcılıq sürətlə inkişaf edib. Əgər biz statistikaya nəzər salsaq görərik ki, Ulu Öndərin dövründə Azərbaycanda pambıq tədarükü bir neçə dəfə artıb. 1980-ci illərin əvvellərində 800 min ton - 1 milyon tona qədər pambıq tədarük edilirdi. Bu, əlbəttə ki, respublikanın inkişafına səbəb olmuşdur. Məşğulluq yüksək səviyyədə təmin edildi. Pambıqcılıqla məşğul olan zehmetkeşlər öz həyat şəraitini böyük dərəcədə yaxşılaşdırmışdır. Kəndlərimiz abadlaşdı, o vaxt Azərbaycana böyük investisiya celb olundu. Əlbəttə, biz o vaxt müstəqil dövlət deyildik və Azərbaycan xalqı onu da unutma-malıdır ki, Sovet İttifaqının tərkibində Azərbaycan iki respublikadan biri olmuşdur ki, öz tələbatını özü ödəyirdi, eyni zamanda, ümumiyyətə bürdəsinə də töhfə verirdi. Qalan 13 respublika dotsasiya

bu sahələri itirirdik. Onu da açıq deməliyəm ki, pambıqcılıqla dövlət dəstəyi çox zəif idi. Hesab edirəm ki, bu gün pambıqcılığın inkişafı artıq reallıqdır və 2016-ci il dönüşü il olmuşdur. 2015-ci il demək olar ki, bizim müasir tariximizdə pambıqcılıqla ən pis il olmuşdur, 18 min hektardan cəmi 35 min ton pambıq tədarük edilmişdir. Keçən il qısa müddət ərzində, - düzgün, bir qədər vaxt itirdik, - bütün gücləri səfərber edərək biz dönüş yarada bildik. Çok ciddi tədbirlər görüldü, texnika alındı, dövlət dəstəyi göstərildi, imkan daxilində meliorasiya işləri aparıldı. Keçən il biz 51 min hektarda pambıq əkmişdik və nəticədə 90 min tona yaxın məhsul götürülmüşdür. Yəni, bu, 2015-ci illə müqayisədə üç dəfə çoxdur. Ancaq bu il biz daha da ciddi hazırlanmışıq. Bu il bütün aqrotexniki tədbirlər ən yüksək səviyyədə təşkil edilmişdir. Bu gün mən Saatlı rayonunun bir pambıq tarlasında oldum. Orada da artıq biz səpinə rəsmi start verdik. Ən müasir texnika alınıb, lazım olan bütün avadanlıq, gübrelər, dərmanlar, hər şey hazırkı. Əlbəttə ki, bu il biz daha da böyük məhsul gözləyirik. Bu il və keçən il Dövlət İnvestisiya Programında pambıqcılığın inkişafı ilə bağlı böyük vəsait nəzərdə tutulmuşdur. Kompleks tədbirlər görülmüşdür. İlk növbədə, biz özümüzü texnika ilə təmin etməliyik və bunu etdik. Keçən il və bu il Azərbaycana mülərlə yeni texnika getirilib. Keçən il 100-e yaxın pambıqyığan kombayn getirilmişdir. Bu il 200-dən çox müasir kombayn sıfırı verilmişdir. Meliorasiya işləri uğurla aparılır. "Meliorasiya və Su Təsərrüfatı" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti, eyni zamanda, yerli icra orqanları bu işlərdə fəal iştirak edirlər. Biz meliorativ tədbirləri genişləndirərək dövriyyəyə yeni əkin sahələrini eləvə etdik. Hesab edirəm ki, bütün bu kompleks tədbirlər nəticəsində bu il rekord nəticə gözlənilir. Biz əkin sahələrini böyük dərəcədə genişləndirdik. Son məlumatə görə, bu il 136 min hektarda pambıqın səpini gözlənilir və orta məhsuldarlıq 20 sentner səviyyəsində olmalıdır. Keçən illə müqayisədə bu, artım deməkdir. Ancaq biz və pambıqcılar bunu yaxşı bilirik ki, bu, bizi qane edə bilmez. Sovet vaxtı məhsuldarlıq daha da böyük idi. Nəzərealsaq ki, bu gün biz həm müasir texnika alıraq, həm bütün digər tədbirləri ən yüksək səviyyədə görürük, əlbəttə, gələcək illərdə məhsuldarlıq daha da artmalıdır. Pambıqcılığın ölkə iqtisadiyyatına çox böyük xeyri var.

İlham Əliyev: "Azərbaycanda dövlət həmişə sahibkarlara kömək göstərir"

Saatlıda pambıqcılığın inkişafı məsələlərinə dair respublika müşavirəsi keçirilib

Əvvəli Səh. 3

Bu, ölkəmizə valyuta gətirir ve pambıqcılığın böyük elə bir mehsuldur ki, dünya birjalarında satılır. Ona görə, pambıqcılığın mahlıcılarının satışının bazarları aramaq lazımdır. Eyni zamanda, pambıqcılığın əmək-tutumlu kənd təsərrüfatı sahəsidir. Keçən il pambıqcılığı 10 minlərlə insan cəlb edilmişdir. Bu il bu rəqəm daha da böyük olacaq. Böl-

çən ildən başlayaraq pambıqcılıqla çox böyük dövlət dəstəyi göstəri-rik. Bu gün biz pambıqcılıqla bağlı ikinci müşavirəni keçiririk. Bu müşavirənin keçirilməsi özlüyüdə dövlət dəstəyinin təzahürüdür. Eyni zamanda, biz vətəndaşları, fermərləri stimullaşdırmaq üçün çox ciddi tədbirlər görülür. Pambıqcılığın alış qiyməti keçən il 41 qəpikdən 50 qəpiyə qaldırılmışdır, eyni zamanda, 10 qəpik subsidiya verilib. Vətəndaşlar hər gün tarla başında

qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün yeni imkanlar açılıbdır. Məhz bunun nəticəsində bu ilin ilk iki ayında qeyri-neft sənayemiz 5 faiz, kənd təsərrüfatı isə 3 faizdən çox artmışdır. Bu, iqtisadiyyatın real sektorunun - qeyri-neft sənayesinin ve kənd təsərrüfatının inkişafının göstəriciləridir. Çünkü qeyri-neft sənayesinin inkişafı qiyamətlərlə tənzimlənir. Neftin qiyməti qalxarsa, əlbette ki, göstərici də qalxacaq. Neftin hasilatı qalxarsa göstərici də qalxacaq, düşərsə, düşəcək. Ona görə bu, göstərici deyil. Bizim üçün əsas göstərici qeyri-neft sektorunun ve kənd təsərrüfatının göstəriciləridir. Hər iki göstərici çox müsbətdir. Hesab edirəm ki, bu gün dünya miqyasında ən yüksək inkişaf göstəriciləri məhz bizim göstəricilərimizdir. Bunu beynəlxalq mötəber qurumlar da qeyd edir. Onların arasında Davos Ümumdünya iqtisadi Forumu ən mötəber dünya forumudur və onun hesablamalarına görə, Azərbaycan iqtisadiyyatı dünya miqyasında öz rəqabetqa-

sətimiz, regionların inkişafı və yeniliklər, təşəbbüsler, islahatlar, əminəm ki, dayanıqlı inkişafı təmin edəcək. Bu yaxınlarda bir çox sahələr üzrə strateji yol xəritələri tərtib edilib, onlar dərc olunub. İctimaiyyət artıq bunu bilir. Hər bir sahə üzrə konkret proqramlar var, biz bu proqramlar əsasında işləyirik və işləyəcəyik. Növbəti illərdə əsas vəzifələrdən biri qeyri-neft məhsulları ixracının artırılmasıdır. Çünkü neft-qaz sahəsində her şey müsbət istiqamətdə gedir. Bizim böyük "Cənub Qaz Dəhlizi" layihəsi uğurla icra edilir. Bu da tarixi la-yihədir. Ancaq bizim əsas məqsədimiz qeyri-neft ixracımızı artırmaqdır. Bax, bunu etmək üçün kənd təsərrüfatının ənənəvi sahələri inkişaf etməlidir. Burada təkcə pambıqcılıqlıdan səhbat getmir. Biz keçən il tütünçülükdə də, baramaqlıda da ciddi dönüş yarada bilmişik. Tütün istehsalı artır. Biz artıq quru tütünün ixracı ilə də ciddi məşgulluq, kontraktlar imzalanıb. Üzümçülüyün inkişafı süretele gedir, şərab məhsullarının ixracı

da məşgulluq və ixrac potensialı demekdir. Ona görə qeyri-neft məhsullarının, xüsusilə kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracı bizim üçün indiki inkişaf mərhələmizdə əsas vəzifedir. Biz bir neçə əlkədə artıq ticarət evləri yaradıriq. "Made in Azerbaijan" brendi artıq dünyaya yayılıbdır. İndi bütün siyasi təməslərdə, həmkarlarla görüşlər əsasında ən vacib məsələ məhz Azərbaycan məhsullarının ixracı məsəlesidir. Bu məsələni men qaldırıram və siyasi dəstək olan yerde, əlbette ki, bizim sahibkarlarımız üçün də yeni imkanlar yaranır. Sahibkarlar özləri də fəal olmalıdır, özləri yeni bazarlara çıxmalarıdır. Onuzda da Azərbaycan dövləti bunu teşkil edir. Biznes-forumlar keçirilir, hökumət nümayəndələrinin tərkibində artıq iş adamları da hemişə təmsil olunurlar. Onlar da fəal olmalıdır, öz məhsullarını təbliğ etməlidirlər, çalışmalıdır ki, bu imkandan istifadə edib öz məhsullarını daha çox xarici bazarlara satsınlar. Biz əlbette ki, daxili bazarı da maksimum dərəcədə təmin etməliyik və bunu edirik. Bir sözə, artıq keçən il ərzində pambıqcılıqlıda əldə edilən müsbət təcrübə gələcəyə nikbinlikle baxmaq üçün böyük əsas verir. Bugünkü müşavirədə pambıqcılığın inkişafı ilə bağlı ənənəvi məsələlər müzakirə ediləcək. Əminəm ki, bu gün start verdiyimiz səpin kampaniya-sı uğurla başa çatacaq və biz bol məhsul əldə edəcəyik.

X X X

Sonra Saatlı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sıraqəddin Cabbarov, Bilesuvar Rayon İcra

biliyyetliliyinə görə 37-ci yerdədir. Dünyada 200-dən çox ölkə var. Bax, biz bu parametredə görə 37-ci yerdəyik. Hesab edirəm ki, bu, tərəixi nailiyyətdir. Bundan əlavə, biz keçən il nisbetən 3 pillə yuxarı qalxmışıq. Əlbette ki, bu, bizim işimizə verilən yüksək qiymətdir və bizi sevindirir. Ancaq əsas məsələ ölkəmizdə gedən proseslərdir və bu proseslər müsbət istiqamətdə gedir. Azərbaycanda sabitlik təmin olunur. Sabitliyin təminatçısı Azərbaycan xalqıdır. Azərbaycan həm bölgədə, həm dünyada öz siyaseti ilə seçilir. Azərbaycanda təhlükəsizlik tədbirləri təmin edilir, əmək təsərrüfatının inkişafı sürətlə gedir, vətəndaş həmərəyliyi möhkəmlənir, iqtisadi inkişaf, regionların inkişafı sürətlə gedir. Biz bu gün bir nümunə göstəririk - ölkəni necə idarə etmək lazımdır? Bu nümunəni biz göstəririk və əlbette ki, bu siyaset xalq tərəfindən də bəyənilir, dəstəklənir. Bizim geləcək planlarımızın reallaşdırılması üçün bu, əsas amıldır. Biz daha artmalıdır və artıq artır. Bara-maqlıq sürətlə inkişaf edir. Əgər 2015-ci ilde cəmi 200 kiloqramdan bir qədər çox barama tədarük olunubsa, keçən il bu, 70 tona çatıbdır, bu il dənə da yüksək rəqəm olacaq. Şəki ipək kombinatının işi bərpa edilib. Orada da subsidiyalar verilir. Tütünçülükdə də subsidiya verilir. İndi şəkər çuqundurun kütləvi əkinini başlayıb. Bu, bize çox lazımdır. Çünkü bizim şəkər zavodumuz daha çox xaricdən gələn xammalla işləyib. Biz daha çox yerli xammallı təmin etməliyik.

Hakimiyyətinin başçısı Mahir Quliyev, "Gilan Holding" in Gilan kənd təsərrüfatı qrupunun pambıqcılıqlı üzrə müşaviri Bəhrəz Camalov, Beyləqan Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Abdullayev, Bərdə Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vüdatlı İsayev, "CTS Aqro" MMC-nin baş direktor əvəzi Arif İbrahimov, Tərəfə Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov, Meliorasiya və Su Tesərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Əhməd Əhmədzadə çıxış etdilər.

Prezident İlham Əliyev Saatlı şəhərinin su təchizatı sistemlərinin istismara verilməsi mərasimində iştirak edib

Dünən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Saatlı şəhərinin su təchizatı sistemlərinin istismara verilməsi mərasimində iştirak edib. AZERTAC xəbər verir ki, "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Qorxmaz Hüseynov dövlətimizin başçısına görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramları çərçivəsində Saatlı şəhərində içmeli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması layihəsi həyata keçirilir. Azərbaycan hökuməti və Dünya Bankının birgə maliyyələşdirdiyi "Milli su təchizatı və kanalizasiya xidmətləri layihəsi" çərçivəsində icra olunan bu layihə 2035-ci ilə qədər perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Saatlı şəhərində 22 min nəfərin içmeli su təchizatı və kanalizasiya xidmətlərindən istifadəsinin yaxşılaşdırılmasını nəzərdə tutur. Eyni zamanda, layihə çərçivəsində Saatlı rayonunun 7 kəndində 17 min nəfərin su təchi-

zati yaxşılaşdırılacaq. "Saatlı şəhərinin su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulması" layihəsi çərçivəsində şəhərdə hər birinin tutumu 5 min kubmetr olan iki su anbarı, nasos stansiyası inşa edilib. Şəhərdə 137 kilometr uzunluğunda paylayıcı su şəbəkəsi yaradılıb, 5 mindən artıq ünvanla birləşmə verilib və saygaclaşma işləri aparılıb. Bununla da yeni mənbədən bütün şəhərə içmeli suyun verilməsi təmin edilib. Qeyd edək ki, Saatlı şəhərində ilk mərkəzləşdirilmiş içmeli su təchizatı sistemi 1960-cı illərdə yaradılıb. Şəhəre içmeli su Araz çayından və Sabir adına kanaldan götürürləb çökürülərək verilirdi. Yeni layihəyə qədər "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti şəhərin 19 min sakinindən 33 faizi xidmet göstərirdi. Mərkəzləşdirilmiş qaydada su alan əhaliyə hər gün 2-3 saatlıq qrafik əsasında su verilirdi. Əhalinin qalan hissəsi isə tələbatını fərdi qaydada ödəyirdi. Saatlı şəhəri və etraf kəndlərin keyfiyyətli və dayanıqlı su təchizatının təmin edilməsi məqsədile Hacıqabul rayonu ərazisində yerləşən və Abşeron yarımadasını içmeli su ilə təmin edən Kür sütəmizləyici qurğuların imkanlarından istifadə edilib. Bu məqsədilə 2014-cü ilde 62 kilometr uzunluğunda Sabirabad-Saatlı qrup su kəməri tikilərək istismara verilib. Magistral su kəmərinin 12 kilometrlik hissəsi metal, qalan hissəsi isə polietilen borulardan tikilib. Kəmər 1 yerdə Kür çayı, 1 yerdə demir yolu, 6 yerdə magistral avtomobil yolu, 3 yerdə beton kanal və 15 yerdə drenaj kollektoru ilə kəsişir. Sabirabad, Saatlı və Hacıqabul rayonlarının 160 minə yaxın sakinini keyfiyyətli içmeli su ilə təmin etmek üçün tikilmiş Sabirabad-Saatlı magistral su kəməri 2030-cu ilə perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Sabirabad şəhəri və rayonun 28 kəndində 100 min, Saatlı şəhəri və rayonun 12 kəndində 47 min, Hacıqabul rayonunun 4 kəndində isə 10 min nəfərin içmeli suya olan tələbatını ödəyəcək. Prezident İlham Əliyev "Əhalinin içmeli su ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında" 2017-ci il 17 mart tarixli Sə-

sində yerləşən və Abşeron yarımadasını içmeli su ilə təmin edən Kür sütəmizləyici qurğuların imkanlarından istifadə edilib. Bu məqsədilə 2014-cü ilde 62 kilometr uzunluğunda Sabirabad-Saatlı qrup su kəməri tikilərək istismara verilib. Magistral su kəmərinin 12 kilometrlik hissəsi metal, qalan hissəsi isə polietilen borulardan tikilib. Kəmər 1 yerdə Kür çayı, 1 yerdə demir yolu, 6 yerdə magistral avtomobil yolu, 3 yerdə beton kanal və 15 yerdə drenaj kollektoru ilə kəsişir. Sabirabad, Saatlı və Hacıqabul rayonlarının 160 minə yaxın sakinini keyfiyyətli içmeli su ilə təmin etmek üçün tikilmiş Sabirabad-Saatlı magistral su kəməri 2030-cu ilə perspektiv inkişaf nəzərə alınmaqla Sabirabad şəhəri və rayonun 28 kəndində 100 min, Saatlı şəhəri və rayonun 12 kəndində 47 min, Hacıqabul rayonunun 4 kəndində isə 10 min nəfərin içmeli suya olan tələbatını ödəyəcək. Prezident İlham Əliyev "Əhalinin içmeli su ilə təminatının yaxşılaşdırılmasına dair əlavə tədbirlər haqqında" 2017-ci il 17 mart tarixli Sə-

rəncamına əsasən bu ilin sonuna qədər magistral kəmər boyunca yerləşən 30 kəndə içmeli suyun verilməsi təmin ediləcək. Azərbaycan hökuməti və Dünya Bankının birgə maliyyələşdirdiyi bu layihə Saatlı şəhəri ilə yanaşı, Sabirabad, Şamaxı və Qəbələ şəhərlərinin içmeli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin yenidən qurulmasını əhatə edir. 2014-cü ilde Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Sabirabad şəhərində içmeli suyun verilməsi mərasimi keçirilib. Şamaxı şəhərində içmeli su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin, eləcə də tullantı sütəmizləyici qurğunun tikintisi yekunlaşmaq üzərdir. Qəbələ şəhərində icra olunan layihənin birinci mərhəlesi çərçivəsində su mənbəyində işlər yekunlaşdırılıb, magistral xətlərin və anbarların tikintisi başa çatdırılıb, şəhərdaxili su şəbəkəsinin bir hissəsinin inşası isə yekunlaşdırılıb. Prezident İlham Əliyev Saatlı şəhərinin su təchizatı sistemlərinin istismara verilməsini bildirən düyməni basdı. Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.

Martin 28-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Saatlıda inşa edilmiş 100 yerlik körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak edib. Dövlətimiz bütün sahələrdə olduğu kimi, uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, onların sağlam və xoşbəxt böyüyülərinə yüksək diqqət göstərir. Müasir körpələr evi-uşaq bağçalarının istifadəye verilməsi bunun əyani təsdiqidir. Yeni uşaq tərbiyə müəssisələrinin inşasına, eləcə də mövcud olanların ən müasir tələblər səviyəsində yenidən qurulmasına dövlət tərəfindən həyata keçirilən proqramlarla yanaşı, Heydər Əliyev Fondu da xüsusi töhfə verir. Fondu məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirdiyi layihələr bu baxımdan çox mühüm rol oynayır. Heydər Əliyev Fondu "Məktə-

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Saatlıda inşa edilmiş 100 yerlik körpələr evi-uşaq bağçasının açılışı olub

bəqədər təhsil müəssisələrinin inkişafı" proqramı bir daha sübut edir ki, uşaqların təlim-tərbiyəsi Fondu fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil edir. Fondu təhsilə bağlı fəaliyyət dairəsində məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin yenidən qurulmasına, bu sahədə ciddi keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmasına geniş yer ayrılib. Həyata keçirilən bütün bu mühüm layihələr uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirməsi istiqamətində Azərbaycanda aparılan siyasetin uğurlu və məntiqli nəticəsidir.

AZERTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı körpələr evi-uşaq bağçasının rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Məlumat verildi ki, Saatlı rayonunda 20 məktəbəqədər təhsil müəssisəsi fəaliyyət göstərir. Bu müəssisələrdə 1368 uşaq tərbiyə alır. Rayonun tələbatını nəzərə alaraq, Heydər Əliyev Fondu təşəbbüsü ilə hər biri 100 yerlik olmaqla 2 yeni məktəbəqədər təhsil müəssisəsi üçün binalar inşa edilib. Şəhərin Heydər Əliyev prospektində yerləşən bu körpələr evi-uşaq bağçası onlardan biridir. Burada inşaat işləri 2015-ci ilin mayında başlanılıb və 2016-ci ilin dekabrında başa çatdırılıb. İki mərtəbəli binanın ümumi sahəsi 942,6 kvadratmetrdir. Binada 4 qrup və 4 yataq otağı var. Bu otaqlarda balacacların təlim-tərbiyəsi ilə məşğul olmaq üçün

bütün imkanlar yaradılıb. Bundan başqa, burada uşaqların asudə vaxtlarının və istirahətlərinin səmərəli təşkili üçün də hərtərəflı şərait mövcuddur. Binada tibb otağı, yemekxana, metbəx, camaşırxana və digər müxtəlif təyinatlı otaqlar var. Körpələr evi-uşaq bağçasında metodiki kabinet, oyun və musiqi zalları zəruri avadanlıqla təchiz edilib. Burada, ümumilikdə, 27 nəfər işlə təmin ediləcək.

Binanın ətrafında geniş abadlıq-quruculuq işləri aparılıb, yaşıllıq zolaqları salınıb. Həyətdə uşaqların əylənməsi üçün meydança yaradılıb, müxtəlif attraksionlar quraşdırılıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 28-də Saatlı rayonunun Qıraqlı kəndi ərazisində fermer Humay Məmmədovanın pambıq sahəsi ilə tanış olub. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı pambıqcıları salamladı.

Fermer Humay Məmmədova: Xoş gəlmisiniz. Saatlı camaati adından Sizə "Xoş geldiniz!" deyirəm, Sizə təşkkür edirəm. Çünkü biz pambıqcılar üçün bu şəraiti yaratdırığınızda görə çox sevinirik. Saatlı zonası pambıqla yaşıyır, pambıqla inkişaf edir.

Prezident İlham Əliyev: Sağ olun. Əlbətə, pambıqcılığı bərpə edirik.

Humay Məmmədova: Ulu Öndərimizin Saatliya çox səfəri olub. Ulu Öndərimizlə 1974-cü, 1976-ci, 1978-ci illərdə görüşümüz olub. 1981-ci ilde briqadır işləmişəm, kolxoz sədri olmuşam. Prezident İlham Əliyev: Kolxozi sədri?! Yəni, təcrübəli insansınız. Humay Məmmədova: Bəli, kolxozi sədri işləmişəm. 1981-ci ilde hektardan 50 sentner pambıq vermişəm. Prezident İlham Əliyev: Bu seviyyəni gərek bərpə edək. Saatlı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Sıraqəddin Cabbarov: Rayon üzrə 40 sentner olub. Ətən il 30 sentner olub. Humay Məmmədova: Qırx ildən yuxarı pambıq sahəsində işləmişəm. İndi də fermerəm, hazırladı 12 nəfər təcrübəli işçimiz var.

Prezident İlham Əliyev: İndi yeni, gözəl texnika ilə təmin olunmuşsunuz. On iki nəfər işçiniz var?

Prezident İlham Əliyev Saatlı rayonunun Qıraqlı kəndi ərazisindəki pambıq sahəsi ilə tanış olub

Humay Məmmədova: Bəli. Bu sahə də bizimdir, mənim sahəmdir.

Prezident İlham Əliyev: Gedək, sahəye baxaq.

Humay Məmmədova: Suyumuz, işçimiz, qazımız, yolumuz, hər bir işimiz çox yaxşıdır. Çox şükür.

Prezident İlham Əliyev: Bu da bizdə isətəhsal olunan texnikadır, Gəncə traktor zavodunda. Həmçinin xarici texnika da var.

Dövlətimizin başçısı pambıqcılığın inkişafına mühüm töhfə olan yeni texnikalara baxdı. Bildirildi ki, ətən il Qıraqlı kənd belediyəsinə məxsus 18 hektar sahədə pambıq ekilib. Humay Məmmədova 2016-ci ilde hər hektardan 30 sentner mehsul götürüb. Pambıqlıq üçün əlverişsiz hava şəraiti, aramsız yağışlar olmasayı, mehsuldarlıq daha da yüksək olardı. 2017-ci ilde fermer əkin sahəsində vaxtında şum işləri aparıb və torpaq arata qoyulub. Bu il hər hektardan 40 sentnerdən artıq mehsulun götürülməsi planlaşdırılıb. Ümumilikdə, rayon pambıqcıları ətən il 8109 hektar sahədə pambıq ekiblər ki, bu da 2015-ci ilde müqayisədə iki dəfə çoxdur. Pambıq istehsalçıları 6 milyon manata yaxın real gelir əldə ediblər. Bu il fermerlər ətən ille müqayisədə iki dəfə çox, yəni, 17 min 150 hektar sahədə pambıq ekicəklər.

Prezident İlham Əliyev: Burada yaxşı iş görürsünüz. Əvvəlki illərdən çox gözəl təcrübəniz olub. İndi pambıqcılığı bərpə edirik.

Humay Məmmədova: Bəli, Ulu Öndərimizlə çox görüşlərimiz olub. Saatlinin ən birinci təsərrüfatı pambıqcılıq olub. Saatlı pambıqcılıqla yaşayıb, pambıqcılıqla inkişaf edib. Prezident İlham Əliyev: Əlbətə, Saatlı indi de pambıqcılıqla inkişaf edəcək.

Humay Məmmədova: İndi pambıqcılığı bize qaytarlığımıza görə çox sevinirik.

Prezident İlham Əliyev: Bu il Saatlıda 17 min hektarda pambıq ekiləcək. 2015-ci ilde əlkəmizdə cəmi 18 min hektarda pambıq ekilmişdi. Bu il ancaq Saatlıda 17 min hektarda pambıq ekiləcək. Gelen il daha çox olacaq, artacaq. Su, elektrik, texnika, gübərlər, subsidiyalalar var, alış qiyməti qalix. Zəhmetkeşlər də hər gün pul qazanacaqlar. Bizde, bax, belə texnika ilə işləmek adama xoş gelir, ləzzət verir. Humay Məmmədova: Bəli, hamısı var, çox razılıq. Allah Sizə özür versin. Allah hemişə dağlığınızda olsun.

Sıraqəddin Cabbarov: Allah köməyiniz olsun. Təsərrüfatların hamisində belə texnikalar var.

Prezident İlham Əliyev: İndi kifayət qədər kombaynlardan da alınıbdır. Yay vaxtlarında da bu

texnika ilə işləmek çox rahatdır. Onlarda konditionerlər də var.

Sıraqəddin Cabbarov: Bəli, hər cür şərait var. Humay Məmmədova: İşsizlərimiz pambıq yığımı vaxtı işə cəlb olunurlar, gelib işləyirlər, işsiz qalmırlar. Prezident İlham Əliyev: Əlbətə, işsiz qalmamalıdır. Kim işləmək isteyirse gəlsin işləsin. Sizdə hər hektarda orta hesabla neçə nəfər işləyəcək?

Humay Məmmədova: 18 hektarın hər iki hektarda orta hesabla bir nəfər. Prezident İlham Əliyev: İki hektara bir nəfər?

Sıraqəddin Cabbarov: Bu, hektarı çox olanlarda belədir. Ancaq pay torpaqlarında bir hektardə ən azı beş nəfər işləyir. Ailenin nə qədər üzvü varsa, hamisi orda işləyir. Prezident İlham Əliyev: Yəni, orta hesabla iki nəfər. Sıraqəddin Cabbarov: Respublika üzrə göstərici hektara 1,5 nəfərdir.

Prezident İlham Əliyev: 1,5 nəfər. Deməli, bu il 200 mindən çox insan işləyəcək.

Pambıq zavodunun direktoru Çingiz Gözəlov: Cənab Prezident, biz 1500 fermerlə müqavilə bağlaşmışıq.

X X X

Sonra xatire şəkli çəkdirildi.

X X X

Daha sonra pambıq səpinin start verildi.

Saatlı-Sarıcalar-Qara Nuru-Şirinbaylı-Fətəlikənd-Azadkənd avtomobil yolu yenidənqurmadan sonra istifadəyə verilib

Martın 28-də Saatlı-Sarıcalar-Qara Nuru-Şirinbaylı-Fətəlikənd-Azadkənd avtomobil yolu yenidənqurmadan sonra istifadəyə verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yolun açılışında iştirak edib.

Regionların inkişafı Dövlət programlarına uyğun olaraq son illərdə yol infrastrukturunun inkişafı istiqamətində məqsədönlü tədbirlər həyata keçirilir. Avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması işlərinin hecmi ildən-ile artır. Hazırda respublikanın neqliyyat-yol infrastrukturunun yenidən qurulmasına və təkmilləşdirilməsi ilə bağlı beynəlxalq maliyyə turumlarının əsaslı vəsait qoyuluşları ilə yanaşı, dövlət büdcəsi vəsaiti hesabına da irimiqyaslı layihələr uğurla icra olunur. Prezident İlham Əliyevin sərəncam və göstərişlərinə əsasən indi əsas diqqət regionlarda kənd və qəsəbələri birləşdirən yolların,

həmçinin yaşayış məntəqələrinin daxili yollarının təmirine və yenidən qurulmasına yönəldilib. Bu tədbirlər, ilk növbədə, Azərbaycan iqtisadiyyatının gücünü göstərmək yənəsi, vətəndaşların həyatının yaxşılaşdırılmasına yönələn layihələrin davamlı olmasına nümayiş etdirir. Belə layihələrdən biri de Saatlı-Sarıcalar-Qara Nuru-Şirinbaylı-Fətəlikənd-Azadkənd avtomobil yoluñ yenidən qurulması layihəsidir.

"Azərvaytol" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Saleh Məmmədov görülen işlər barədə dövlətimizin başçısına məlumat verdi. Bildirildi ki, bu yol əlkəmizdə 2017-ci ilde həyata keçiriləcək 40 yol layihəsinin birincisidir. "Azərvaytol" ASC-nin yenidən qurduğu Saatlı-Sarıcalar-Qara Nuru-Şirinbaylı-Fətəlikənd-Azadkənd avtomobil yoluñ uzunluğu 39 kilometrdir. Layihəyə uyğun olaraq yol yatağının eni 10 metr təşkil edir. Buraya yolun 6 metr endə hərəkət hissəsi və her bir istiqamət üzrə 2 metr olmaq-

la ciyinlər daxildir. Avtomobil yolu iki hərəkət zolaqlı olmaqla 4-cü texniki dərəcəyə uyğun olaraq yenidən qurulub. Zəruri olan yerlərdə yol yatağının yarısız qırıntı qazılıraq çıxarılib. Bunun əvəzinə xüsusi material töküllerək yenidən kipləşdirilib, yola 12 santimetr qalınlığında asfalt-beton örtüyü döşənib. Ümumilikdə, bura da 175 min kvadratmetr ərazinin asfaltlanması işləri aparılıb. Yenidənqurma işləri çərçivəsində zəruri olan yerlərdə 36 suötürütü boru tikilib. Bundan başqa avtomobil yoluñ 7,31 və 39,2 kilometrlik hissələrində su kollektoru üzərində yerləşən su keşidlərinin təmiri işləri də aparılıb. Müvafiq olaraq həmin köpürlərin uzunluqları 12, 14 və 16 metr təşkil edir. Tikinti işləri çərçivəsində hərəkətin normal təşkili üçün zəruri olan yerlərdə 157 yol nişanı və məlumatverici lövhə, 786 yol tehlükəsizlik direklləri quraşdırılıb, uzunluğu 98 kilometrdən artıq olan nişanlaşma xətləri çəkilib. Bütün işlər tərtib olunmuş

qrafikə uyğun, vaxtında və yüksək keyfiyyətə aparılıb. Bunun üçün əraziyə lazımi sayıda texnika və qüvvə cəlb olunub. Yeni avtomobil yoluñ istifadəyə verilməsi nəticəsində vətəndaşların gedis-gelişində, xüsusən de payız-qış mövsümündə yaranan çətinlik tamamilə aradan qalıb. Bu yol 51 mindən çox əhalinin yaşadığı 19 yaşayış məntəqəsini birləşdirərək yüksək sərnişin daşımاسını xeyli yaxşılaşdıracaq. Bundan başqa, yoluñ istifadəyə verilməsi sayesində fermerlər yetişdirdikləri mehsulları rahat və daha tez mənzil başına çatdırıbilecekler. Bu, layihənin iqtisadi səməresini daha da artırır.

Ümumilikdə, kəndləri və qəsəbələri birləşdirən yolların dövlətimizin başçısının tapşırığına əsasən son illərdə müasir seviyyədə yenidən qurulması istiqamətində reallaşdırılan layihələr ardıcıl xarakter alıb. Bu layihələrin coğrafiyası getdikcə daha da genişlənərək, ölkəmizin bütün kənd və qəsəbələrini əhatə edir.

Prezident İlham Əliyev yolu rəmzi açılışını bildirən lenti kəsdi.

Sonda xatire şəkli çəkdirildi.

Siyavuş Novruzov: "Hava istiləşən kimi mitinq həvəsinə düşürlər"

Azərbaycanda mitinqlərin, kütlevi aksiyaların keçirilməsi aktual deyil. Lakin özünü müxalifet adlan- diran, bəzi qüvvələrə xidmet göstərən insanlar, təşkilatlar və dərnəklər hava şəraitinə uyğun olaraq kütlevi aksiyaların keçirilməsi məsələsini gündəmə gətirirlər". Bu fikirləri azvisi-on.az-a Milli Məclisin İctimai birləklər və dini qurumlar komitəsinin sədri, Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) icra katibinin müavini Siyavuş Novruzov deyib.

AXCP sədri Əli Kərimlinin sosial şəbəkələrdə etdiyi aksiya çağırışlarına münasibet bildirən S. Novruzov bildirib ki, özünü müxalifet hesab edənlərin mitinqkeçirmə həvəsi mövsü-

mi xarakter daşıyır: "Bunlar havalar istiləşən kimi mitinqkeçirmə həvəsinə düşürlər, soyu- yanda isə geri çekilirlər. Onların mitinqkeçirmə mövsümü xarakter daşıyır. Heç bir halda bunların mitinqləri Azərbaycandakı problemlərlə bağlı deyil".

S. Novruzov vurğulayıb ki, müxalifetin, başqa Milli Şuranın məqsədi erməni diasporunun maliyyəsi ilə Azərbaycanda mitinqlər keçirməkle Ermənistən cəmiyyətini sakitleşdirməyə hesablanıb: "Bu gün Ermənistanda kütlevi aksiyalar keçirilir. Orada ciddi problemlər var. Seçkiöncəsi ölkədə tam gərginlik hökm sürür. Ermənistən müxalifətinin böyük bir hissəsi Dağılıq Qarabağ problemi ilə əlaqədar Azərbaycanın apardığı siyaseti destəkləyir. Yəni, onlar başa düşürlər ki, Ermənistən xilası məhz Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll olunması ilə mümkündür. Ermənistən gələcəkdə bir dövlət kimi yaşamaq isteyirse, Azərbaycanla razılığa gelməlidir. Yalnız bundan sonra erməni əhalisi düşdüyü ağır iqtisadi, sosial, siyasi problemlərdən çıxa bilər. Bele olan halda erməni diasporu təmsil olunduğu müxtəlif təşkilatların nümayəndələri vasitəsi ilə bunlara azaciq maliyyə ayırrı ki, Azərbaycanda hər hansı bir məsələyə etiraz üçün kütlevi aksiyalar keçirsinlər. Qərb və Ermənistən mühitinə mesaj ötürmək məqsədi ilə bele məsələlər ortaya çıxarırlı ki, "baxın, münasibet qurmaq istədiyiniz Azərbaycanda hansıa sosial məsələ ilə bağlı kütlevi aksiya keçirilir. Dağılıq Qarabağ münaqişəsini Azərbaycanın xeyrinə həll etmək hansı səbəbdən lazımdır ki, Azərbaycanın özündə sosial problemlər var". Qeyd etdiyim kimi, Ermənistən ictimaiyyətini sakitləşdirmək üçün bizimkilərin əli ilə bele addımlar atmağa çalışırlar".

Bir qrup yüksək rütbəli hərbi qulluqçu ehtiyata və istefaya buraxılıb

Dünən Müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xidməti müşavirə keçirilib. SİA-nın Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinə istinadən verdiyi xəbərə görə, Ümummilli lider Heydər Əliyevin və Vətən uğrunda döyüslərə

həlak olmuş şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edildikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin bir qrup yüksək rütbəli hərbi qulluq-

çunun ehtiyata və istefaya buraxılması ilə bağlı müvafiq sərəncamı şəxsi heyətə çatdırılıb. Silahlı Qüvvələrdə uzunmüddətli qüsursuz xidmətləri, ölkəmizin müstəqilliyi, ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanmasında və hərbi xidmətdə xüsusi xidmətlərinə görə Müdafiə nazirinin əmri ilə hərbi qulluqçular qiymətli hədiyyə ilə mükafatlandırılırlar.

Aleksandr Lukaşenko: "Dağılıq Qarabağ münaqişəsi vasitəçi olmadan həll edilməlidir"

Ermənistən və Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsini vasitəçi olmadan həll etməlidir". SİA "armeniasputnik" istinadən xəber verir ki, Bəlarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko Ermənistənin bu ölkədəki səfiri Armen Xaçatryanla görüşündə deyib. O bildirib ki, bu məsələ ilə münaqişə tərəfləri məşğul olmalıdır: "Birbaşa demək istəyirəm ki, bu bizim, mənim məsələm deyil. Bizim burada edə biləcəyimiz heç nə yoxdur. Amma Ermənistanda və Azərbaycanda mənim mövqeyimi soruşanda, harada olmağımdan asılı olmayaq mövqeyim birdir: insanlar leyaqətli yaşamağa layiqdir. Daha sonra deyirəm ki, bu gün Dağılıq Qarabağda insanların yaxşı və layiqinçə yaşıdagına inanıram. Ona görə de bizim mövqeyimiz birmənalıdır, Ermənistən və Azərbaycan heç bir vasitəçi olmadan masa arxasına oturmali, məsələni həll etməlidir. Əger onlar kimisə zəmin kimi görmək isteyirlər, özləri qərar verməlidir".

Lukaşenko hesab edir ki, insanların helak olmasından və yoksullugundan siyasetdə vasitə kimi istifadə etmək olmaz: "Bu bizim dünyadaki bütün münaqişələrlə bağlı dəyişməz mövqeyimizdir".

Oqtay Əsədov Sankt-Peterburqda medalla təltif edilib

Milli Məclisin Sədri Oqtay Əsədovun rəhbərliyi ilə Azərbaycan nümayəndə heyəti Sankt-Peterburqda səfərə gedər. Milli Məclisden SİA-ya verilən xəbərə görə, martın 27-də burada MDB Parlamentlərəsi Assambleyasının (PA) yaz sessiyasının açılışı olub. Tədbirdə Oqtay Əsədov MDB PA-nın 25 illik yubileyi münasibətə təşkilatın medalına layiq görüldü. Yaz sessiyası çərçivəsində MDB PA Şurasının iclası keçirilib. İclas iştirakçıları Beynəlxalq Parlamentarizm Günü təsis edilmesi, Qırğızistanda öten il keçirilən referendumun monitoringinin nəticələri, habelə MDB ölkələrində 2017-ci ildə keçirilməsi nəzərdə tutulmuş elektoral kampaniyalarda müşahidəçi gruplarının təskili məsələlərini müzakirə ediblər.

MDB ölkələri parlamentlərinin rəhbərləri Parlamentlərəsi Assambleyanın 25 illik yubileyi münasibətə Bəyanat qəbul ediblər. Bəyanatda qeyd olunur ki, MDB PA həm üzv ölkələr arasında ikitərefli, həm də beynəlxalq təşkilatlarla çoxtərefli, qarşılıqlı fealiyyət meydani kimi beynəlxalq parlament əməkdaşlığının genişləndiriləsi sahəsində böyük potensiala malikdir. Sənədde MDB PA-nın fealiyyətinin başlıca istiqaməti kimi insan hüquqları və azadlıqlarının müdafiəsi, dövlət hakimiyyəti orqanlarının formallaşmasına dair seckı kampa niyalılarının monitorinqi və digər sahələrə göstərilir.

İclas iştirakçıları Parlamentlərəsi İttifaq Assambleyasının 1889-cu il iyunun 30-da keçirilmiş ilk iclasını hər il Parlamentarizm Günü kimi qeyd etmək barədə razılığa gəliblər.

Elə həmin gün Sankt-Peterburqda MDB Parlamentlərəsi Assambleyasının 46-ci plenar iclası keçirilib. İclasda çıxış edən Milli Məclisin Sədri Oqtay Əsədov bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev MDB ölkələri arasında əməkdaşlığın derinleşməsinə xüsusi önem verir. Birlik çərçivəsində qarşılıqlı fealiyyət üzv ölkələrin parlamentləri arasında əlaqələrin möhkəmlənməsində, iqtisadi tərəfdəşliyin genişlənməsində mühüm rol oynayır.

Oqtay Əsədov mədəniyyət, humanitar, elm, ticaret və digər sahələrdə çoxtərefli əməkdaşlığın perspektivlərindən də danışır. Eyni zamanda, Milli Məclisin sədri vurğulayıb ki, təşkilatın fealiyyətini daha da yaxşılaşdırmaq üçün keçmiş sovet məkanında mövcud olan münaqişələrin həlli məsələlərini ön plana çıxarmaq lazımdır.

İclasda MDB PA Şurasının sədri Valentina Matviyenko Milli Məclisin sədri Oqtay Əsədova MDB PA-nın 25 illik yubileyi medalını təqdim edib.

Tədbir çərçivəsində, həmcinin "Poçta Rossii" şirkətinin buraxdığı MDB PA-nın yubiley poçt markası təqdim olunub. Sonda MDB ölkələri səhnə ustalarının iştirakı ilə konsert olub. Konsertde Azərbaycanın xalq artisti Murad Hüseynov, əməkdar artist Afaq Abbasova, tarzən, beynəlxalq müsabiqələr laureatı Rövşən Qurbanov çıxış ediblər.

Həmin gün Sankt-Peterburqda səfərə olan Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri Oqtay Əsədov MDB Parlamentlərəsi Assambleyasının yaz sessiyasının çərçivəsində Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko ilə görüşüb. Valentina Matviyenko Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Rusiya Federasiyası Federal Məclisinin Federasiya Şurası sədrinin müavini İlyas Umaxanovun "Dostluq" ordəni ilə təltif edilməsini iki ölkənin parlamentləri arasında əməkdaşlığa verilən yüksək qiymət kimi dəyrənləndirib, dövlətimizin başçısına təşəkkürünü bildirib. O, qeyd edib ki, bu il Rusiya ilə Azərbaycan arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 25-ci ildönümü qeyd olunur. Münasibətimizin yüksək xətli inkişafı görülen işlərin nəticəsidir və biz bundan qürur duya bilərik. Rusiya ilə Azərbaycan arasında iqtisadi, mədəni, humanitar əlaqələrin intensivliyindən danışan Valentina Matviyenko regionlararası iqtisadi forumun, ölkələrimiz prezidentlərinin himayəsi ilə keçirilən Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumunun əhəmiyyətini vurgulayıb. Oqtay Əsədov ölkələrimiz arasında yaradılmış möhkəm müqavilə-hüquq bazasının ticari-iqtisadi, kənd təsərrüfatı, yanacaq-energetika, humanitar, mədəniyyət və digər sahələrdə əlaqələrin genişləndiriləməsine imkan verdiyini vurgulayıb.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanda rus dilinə xüsusi qayğı ilə yanaşlığını, ölkədə 340-dan çox rus dilində təhsil verən orta məktəbin fealiyyət göstərdiyini deyib.

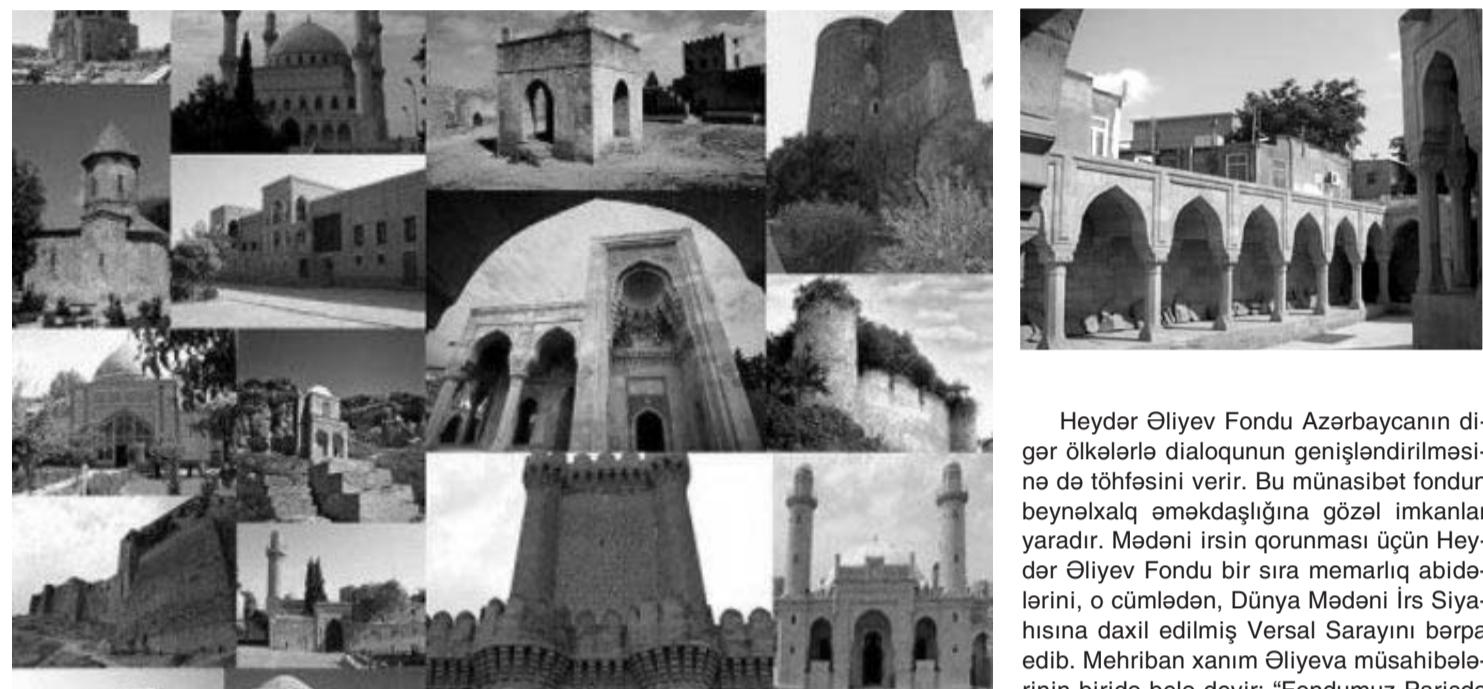
Daha sonra tərəflər parlamentlərəsi münasibətlərin inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparıb, bir sıra aktual məsələləri müzakirə ediblər.

Parlament nümayəndə heyətinin Sankt-Peterburq səfəri bu gün başa çatır.

Qədim və zəngin dövlətçilik tarixinə malik Azərbaycan XXI yüziliyin sonunda müstəqilliyyət qovuşduğandan sonra dövlətimiz və xalqımız dövlətçilik tarixini, milli adət-ənənələrini, elm və mədəniyyətini təbliğ etməyi qarşıya əsas vəzifələrdən biri kimi qoydu. "Biz nadir bir ırsın varisiyik. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu ırsə layiq olmağa çalışaraq böyük bir tarixi keçmiş, zəngin mədəniyyəti, yüksək mənəviyyatı olan ölkənin həm dünəninin, həm bu gününə, həm də gələcəyinə dərin bir məsuliyyət hissi ilə yanaşmalıdır", - deyən Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev dövlətçilik tarixinin, adət və ənənələrin hər millətin həyatında müstəsna rol oynadığını bildiridi.

Müasir dövrümüzdə Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, mədəniyyətinin, adət-ənənələrinin təbliğ olunması, yaşaması istiqamətində görülən tədbirlər dövlətçiliyimizin sağlam təməl üzərində qurulduğunu təsdiqləyir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu gün əldə etdiyimiz uğurlu diplomatik əlaqələr nəticəsində, ölkəmizdə keçirilən beynəlxalq tədbirlər, Azərbaycanın dünya çapında nəheng dövlətlərlə bir sirada dayanması nəhayətlerimizin barış nümunəsidir. Müasir dövrümüzdə Azərbaycan milli-mənəvi dəyərləri ilə sivilşir, dünyaya integrasiya prosesi sürətlənir. Azərbaycanın təbliği, sağlam mənəvi dəyərlərin qorunması ilə bağlı aparılan işlər əsas xətt olaraq davam etdirilir. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin zəngin ənənələrinin davamçısı olan Heydər Əliyev Fondu genişmiy়aslı fəaliyyəti ilə, məhz Azərbaycanın yüksək dəyərlərini, humanizm prisplərini beynəlxalq aləmə təqdimində əvəzsiz rola malikdir. Heydər Əliyev Fondu loqosundakı göy və qızılı rənglər, artıq bu qrumun fəaliyyətindən çox məqamları eks etdirir. Səmanı, demokratiyani, düzüyü, təmizliyi, günahsızlığı, dincliyi, etibarlılığı, səmimiliyi, əminliyi ifadə edən göy rəng həm də milliliyin göstəricisidir. Qızılı rəng isə güneş, sülh, inkişaf, işıqlı gələcək simvolu deməkdir. Hər iki rəng Ümummilli Lider Heydər Əliyevin istək və arzularını, ideyalarını eks etdirir ki, fond da fəaliyyətə başladığı zamandan bu ali dəyərləri, məfhumları gerçəkləşdirmək yolundadır. Qeyd edək ki, bu istiqamətdə, Heydər Əliyev Fondu həyata keçirdiyi layihələr də xüsusi diqqət çəkir. Dünyada ən işgütər Birinci Xanım kimi tanınan, Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondu prezidenti, YUNESKO və UNESCO-nun Xoşməramlı Səfiri Mehriban xanım Əliyeva böyük və çoxşaxəli fəaliyyəti dövründə bir-birindən fərqli layihələrin müəllifi olaraq saysız insanların mənəvi dostuna çevrilib. Həyata keçirdiyi layihə və programlarının əsas istiqamətlərini təhsil, mədəniyyət, sehiyyə, idman və sosial sahələr təşkil edir. Fond qayğıya ehtiyacı olanlara kömək göstərmək, milli-əxlaqi dəyərləri qorumaq, həmçinin, dünya ictimaiyyətinin diqqətini Azərbaycan həqiqətlərinə cəlb etmək üçün fəaliyyətində qətiyyətlidir, israrlıdır. Bu fəaliyyət humanizm meyarına söykləndir. Məsahibələrinin birində Azərbaycanın Birinci Xanımı belə deyir: "İster YUNESKO-nun Xoşməramlı Səfiri kimi, istərsə də Heydər Əliyev Fondu prezidenti kimi mənə ehtiyac olduğunu hiss edirəm. Mənim adıma hər gün 200-dən çox məktub gelir. Onların heç biri diqqətsiz qalmır. Mən konkret iş görmək, konkret insanlara kömək etmək isteyirəm. Konkret problemləri həll etmək, yardım edə bildikdə sevinc hissi keçirmək və səndən asılı olmayan səbəblər üzündən nəse edə bilmədikdə təsəssüflənmək, qəza-

Azərbaycan reallıqları dünya panoramasında

vü-qədər, sağalmaz xəstəlik qarşısında bütün gücsüzlüyünü dərk edərkən əziyyət çekmək, xilas edilmiş bir uşağın təbəssümünü gördükdə isə, bir daha sevinmək istəyirəm. Bu, mənim seçimimdir".

"MİN İL ÖNCƏ OLDUĞU KİMİ, BU GÜN DƏ HƏR BİR MİLLƏTİN QARŞILAŞA BİLƏCƏYİ ƏN BÖYÜK HAQSIZLIQ, ƏN BÖYÜK FACİƏ TƏCAVÜZ VƏ TORPAĞININ İŞĞALIDIR"

Mehriban xanım Əliyevanın gördüyü işlər Azərbaycanı yaşatmaq siyasetidir. Azərbaycanı tanıtmaq siyasetidir. Azərbaycanı olduğu kimi dünya panoramasına daxil etmək siyasetidir. Bir insanın vətənpərvərlik siyasetidir ki, sivil yolla, mədəni köpülər vasitəsi ilə siyaset həyata keçirilir. Ehtiyacı olan insanlara yardım edir, mənəvi dünyasının qapılarını onların üzünə açır. Heydər Əliyev Fondu yaradıldığı vaxtdan Azərbaycan həqiqətlərini, Ermenistanın ölkəmizə qarşı təcavüzü, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin əsl mahiyyətini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmağa xüsusi önəm verir. "Bu gün Azərbaycanın ən böyük, ən ağır problemi Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllidir. Ölkəmizin qarşısında duran ən mühüm məsələ budur. Min il önce olduğu kimi, bu gün də hər bir millətin qarşılıqla biləcəyi ən böyük haqsızlıq, ən böyük faciə təcavüz və torpağının işğalıdır", - deyən Mehriban xanım Əliyeva Azərbaycan xalqının təcavüz və torpağının işğalı ilə XXI əsre qədəm qoyduğunu vurğulayır. Odur ki, bütün bu həqiqətləri, bütün bu hadisələri, faktları, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin əsl səbəb və nəticələrini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq, informasiya blokadasını yarmaq, erməni diasporu tərəfindən yayılan yalan və uydurmalarda qarşısını almaq Heydər Əliyev Fondu fəaliyyətində həmişə mühüm yer tutur. Bu istiqamətdə görülen məqsədyönlü iş fondun yaratdığı və geniş məlumat bazasına malik "Azərbaycan" portalının internet şəbəkəsinə qoşul-

ması ilə başlamışdır. Portalda Qarabağ müharibəsi, Ermənistanın Azərbaycana təcavüzü, işgal olunmuş ərazilərdə yerli əhaliyə qarşı tərədilən azınlıq, tarixi-memarlıq abidələrimizin vəhşicəsinə dağıdılması barədə faktlar öz əksini tapmışdır. Fondu nəşr etdiyi "Qarabağ həqiqətləri" bukletlər toplusunda da Xocalı soyqırımı, erməni təcavüzünün nəticələri, erməni terror təşkilatlarının Azərbaycana qarşı fəaliyyəti haqqında ətraflı informasiya vardır. Toplu ingilis, fransız, rus, alman və macar dillerində çap olunaraq, bir çox xarici ölkələrdə yayılmışdır.

Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar isə Heydər Əliyev Fondu xüsusi layihələr həyata keçirir. Onu da vurğulayaq ki, 2008-ci ildə Avropana ilk dəfə olaraq Niderlandın Haqa şəhərində Xocalı faciəsinə həsr edilmiş abidə ucaldıldı. Moskvada "Xocalıya ədalət" beynəlxalq kampanyası çərçivəsində Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümüne həsr olunmuş "Yaddaşın əbədiliyi" adlı gecə keçirildi. Vilnüs, Bern, Afina, London və Parisdə matem konsertləri oldu. Berlində sərgi təşkil edildi, Bosniya və Herseqovinada Xocalı qurbanlarının xatiresine həsr olunmuş beynəlxalq konfrans keçirilib. Xocalıda baş verən dəhşətlərdən səhəbət açan "Sonsuz dəhliz" filminin ABŞ-da təqdimati oldu. Meksika, Kolumbiya, Peru, Pakistan, Serbiya, Bosniya və Herseqovina, Rumınıya, Çexiya, İordaniya, Sudan, Panama, Honduras, İndoneziya parlamentləri, ABŞ-in 20-dən çox ştatının qanunverici orqanları, habelə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı faciəsinə soyqırımı kimi tanıyb. Bu yaxınlarda Cibuti Milli Assambleyası və Şotlandiya parlamenti da Xocalı soyqırımını pisleyən qətnamələr qəbul edib.

"İNSEN GÖRDÜYÜ İŞİN HAQLI, XEYİRLİ VƏ LAZIMLI OLDUĞUNA DAXİLƏN İNANDIQDA HƏVƏSLƏ İŞLƏYİR. FİZİKİ YORĞUNLUQ İSƏ MƏNƏVİ MƏMNUNLUQLA ÖDƏNİLİR"

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın digər ölkələrlə dialoquunun genişləndirilməsində töhfəsini verir. Bu münasibət fondun beynəlxalq əməkdaşlığına gözəl imkanlar yaradır. Mədəni ırsın qorunması üçün Heydər Əliyev Fondu bir sıra memarlıq abidələrini, o cümlədən, Dünya Mədəni İrs Siyahısına daxil edilmiş Versal Sarayıńı bərpə edib. Mehriban xanım Əliyeva məsahibərinin biridə belə deyir: "Fondumuz Parisdə on dördüncü əsre aid Notr-Dam, Strasburg Katedral kilsələrinin, ikinci Dünya məhərəbəsində dağılmış Berlin şəhər Sarayının, həmçinin, Vatikan arxivlərində saxlanılan Azərbaycan orta əsrlər əlyazmalarının bərpə olunmasına kömək etmişdir. Mədəni və humanitar əlaqələrin qurulması ölkəmiz üçün böyük əhəmiyyətə malikdir. Mədəni əməkdaşlıq bir-birimizi necə tanıdığımızı üzə çıxarıır, bir-birimizin tarixini, mədəniyyətini, ənənələrini necə bildiyimizi göstərir".

Onun "Təhsilə dəstək" layihəsi tek Azərbaycanda deyil, bir sıra xarici ölkələrdə de həyata keçirilir. Hətta xarici dövlətlərdə belə elmə, təhsilə diqqət göstərir. Belə ki, fondun təşəbbüsü ilə yəhudü təhsil mərkəzi, fransız məktəbi yaradılıb. Pakistanın Müzəffərabad şəhərində qızlar üçün yeni məktəb tikdirib. Hollandiyada, Gürcüstəndə, Misirdə, Rusiyada və Ruminiyada məktəblər tikilib və ya təmir edilib.

Azərbaycanın mədəniyyətlərin və dirlərin qoşduğu məkana çevrilmesindəki rolü müstəsnadır. Heydər Əliyev Fondu ölkəmizdə və ondan kənardə dini abidələrin qorunması və bərpasına yardım göstərir. Fondu dəstəyi ilə paytaxtımızdakı pravoslav və Müqəddəs Meryem kilsələrində de təmir-bərpə işləri aparılmışdır. Son illər Bakıda və regionlarda dini ziyanətgahların ibadət yerlərinin tikintisi və mövcud olanların yenidən qurulması prosesi uğurla davam etdirilir. Milli-mənəvi dəyərlərin qorunması və dini ziyanətgahların yenidən qurulması prosesine fəal surətdə qoşulan Heydər Əliyev Fondu ölkəmizdə həyata keçirdiyi "Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan" layihəsi çərçivəsində ölkədə bir neçə dini ocağın təmiri və yenidən qurulması həyata keçirilib.

Coxşaxəli fəaliyyətində yorulmaq bilmir Mehriban xanım Əliyeva. Hər gördüyü işdən ilhamlanır, yeni bir layihənin icrası qarşıya qoyulur: "İnsan gördüyü işin haqlı, xeyirli və lazımlı olduğunu daxilən inandıqda, həvəslə işləyir, fiziki yorğunluq isə mənəvi məmənunluqla ödənilir". - deyir Mehriban Əliyeva. Gecəli-gündüzlü əmək, fəaliyyət Azərbaycanla, doğulub, boy-a-başa çatdığı məmələketlə bağlıdır.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZİ

Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin icrası artıq başa çatır

Azərbaycan Respublikası öz əlverişli coğrafi yerişməsinə görə Asiya və Avropa qitələri arasında körpü rolunu oynayır. Avrasiya məkanında aparıcı rola malik olan Şərq-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərində önəmli yer tutur. Azərbaycan mövcud nəqliyyat potensialını və tranzit imkanlarını artırmaq, bu sahədə öz rəqabətqabiliyyətliliyini yüksəltmək məqsədilə böyük sərmayələr qoyur, ölkə daxilində və regionda irimişqaslı infrastruktur layihələrini həyata kecirir.

Kı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı layihələrini qeyd etmək olar. Asiyadan Avropaya daşınan yüklerin həcminin artım templərini nəzərə alaraq, həmin yüklerin qısa vaxt müddətində çatdırılması məsəlesi gündəmə çıxır. İstifadəyə veriləcək Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu və Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı layihələri Şərqi-Qərb nəqliyyat dəhlizinin əsas seqmentlərinə çevrilərək, yalnız layihədə iştirak edən ölkələrin deyil, bütün regionun inkişafına müsbət töhfə verəcək. Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı layihəsi çərçivəsində, həmçinin, regionda müasir yükdaşımı tələblərinə cavab verən iri logistik mərkəzin yaradılması nəzərdə tutulur. Bu mərkəz regional logistik qovşaq funksiyasını yerinə yetirməklə nəqliyyat dəhlizlərinin səmərəliliyinin artırılmasına və onların potensialından maksimum yayarlanması şərait yaradacaq.

Qeyd edək ki, 1993-cü ilin sonlarında Bakıda Avropa İttifaqının MDB ölkələrinə texniki yardım programı nümayəndəli-

yinin açılması ile Azərbaycan iqtisadiyyatının bütün sahələrinin Avropa modeli üzrə yenidən qurulması prosesi başlandı. Məhz həmin program çərçivəsində 1993-cü ilde Brüsselde Avropa İttifaqının təşəbbüsü ilə "Avropa-Qaqfaz-Asiya Trans-qaqfaz Nəqliyyat Dəhlizi" layihəsi irəli sürüldü. Müzakirələrin yekunu olaraq "Brüssel" bəyan-naməsi adlı iki rəsmi sənəd imzalandı ve qədim Şərqi-Qərbi ipək Yolu dəhlizinin yeni şəraitdə bərpası, nəqliyyat-kommunikasiya infrastrukturlarının yenidən qurulması və inkişaf etdirilməsi qərara alındı. 1998-ci ilin sentyabrında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Bakıda TRASEKA layihəsi üzrə ən mühüm tədbir - beynəlxalq konfrans keçirildi.

caq.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətə Azərbaycan xalqına təbrikində deyib ki, biz nəqliyyat təhlükəsizliyi istiqamətində tarixi addımlar atmışıq. Uzun iller davam edən Şərqi-Qərbi nəqliyyat dəhlizinin icrası artıq başa çatır və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin istifadəyə verilməsi istiqamətində Azərbaycan çox önemli addımlar atıb. Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin Azərbaycan tərəfinə düşən payı üzrə görüləcək işlərin başa çatdırıldığı qeyd edən dövlətimizin başçısı deyib: "Biz qısa müddət ərzində bütün işləri başa çatdırıq və beləliklə, gələcəkdə əlavə səylər qoyaraq, ca-

İpek Yolu iqtisadi zonası Mərkəzi, Cənubi və Qərbi Asiya-nın ərazisindən və digər regionlardan keçərək, iki iri iqtisadi birlüyü - Asiya-Sakit okean regionunu və Avropa İttifaqını birləşdirəcək, 3 milyard əhalisi olan 40 ölkəni əhatə edəcəkdir. Ekspertlərin fikrincə, İpek Yoluna bitişik olan ölkələrin iqtisadi quşrumları bir-birini yaxşı tamamlayırlar, onların qarşılıqlı faydalı əməkdaşlıq etməsi üçün böyük zəmin vardır. Heç şübhəsiz, illər ötdükçə əməkdaşlığın, hələlik, bize məlum olmayan potensialı işləsəcəq, ilüstrativ, sənətəcək işləsəcəq ki, bu iki önemli magistral tezliklə işe düşsün".

Bir sözlə, müasir yol şəbəkəsinin yaradılması ilə bağlı beynəlxalq əhəmiyyətli magistral avtomobil yollarının birinci texniki dərəcə səviyyəsində tikintisinin 2017-ci ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulur. Şərq-Qərb dəhlizinin bir hissəsi üzərində görülen bütün bu işlərin tamamlanması, heç şübhəsiz, Azərbaycanın nəqliyyat daşımalarında böyük tranzit və logistika mərkəzinə çevrilmesinə imkan verəcək.

“SəS” Analitik Qrupu

BNA rəsmisi: “Bir çox digər yollarda da xüsusi hərəkət zolaqları çəkiləcək”

Bakıda yeni çəkilən ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələri üçün xüsusi hərəkət zolaqları sərinin avtobuslarının rahat şəkildə hərəkətini təmin edir". Bunu SIA-ya açıqlamasında Bakı Nəqliyyat Agentliyinin İctimai əlaqələr və maarifləndirmə şöbəsinin müdürü Mais Ağayev deyib.

O qeyd edib ki, yeni çəkilən hərəkət zolaqları ilə bağlı ilk günlər problemlər olsa da, bunun aradan qaldırılması üçün addımlar atılır: "İlk günler digər sürücülər tərəfindən xüsusi hərəkət zolaqlarını bildirən 5.9 nisanının tələblərinin pozulması halları olur. Lakin yerlərdə Dövlət Yol Polisi əməkdaşları bu-

halları olur. Lakin yerlərde Dövlət Yol Polisi əməkdaşları bununla bağlı iş aparırlar. Bakı Nəqliyyat Agentliyi da sürücülər arasında maarifləndirmə tədbirləri həyata keçirir". Şöbə müdürü vurgulayıb ki, paytaxtin bir çox küçə və prospektlərində də belə hərəkət zolaqları çəkiləcək: "Üç və daha artıq hərəkət zolağı olan bir çox digər yollarda da umumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələri üçün xüsusi hərəkət zolaqları çəki ləcək. Bununla bağlı təhlillər aparılır". Qeyd edək ki, sözügedən hərəkət zolaqlarında həmin yolda xidmet edən sərnişin avtobuslarından və yalnız operativ nəqliyyat vasitələrinindən başqa digər nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti qadağandır. Qaydanı pozan sürücülər isə 40 manat cərimə olunacaqlar.

BMT TS-nin qətnaməsi təqdim edilib

ATƏT Parlament Assambleyasının vitse-prezidenti Azay Quliyev 28 mart 2017-ci ildə Sankt-Peterburqda ATƏT PA və Müstəqil Dövlətlər Birliyi üzv ölkələrin Parlamentlərarası Assambleyasının birgə təşkil etdiyi "Beynəlxalq Terorizmə Mübarizə üzrə Parlament Konfransı"nda çıxış edib.

SİA-nın xəberinə görə, "Beynəlxalq (Humanitar) Hüquq və Terrorizm: Çağırışlar və onlara cavablar" mövzusunda məruzə edən ATAT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev inkişafetdə terrorizmi pisləyən çoxsaylı bəyanat və qətnamələrin qəbul edilməsinə baxmayaraq, həmin sənədlərdə terror fəaliyyətinin effektiv şəkildə aradan qaldırılmasına (hərbi, siyasi, hüquqi və s.) yönələn mexanizmlərin olmadığını bildirib. "Bu gün hər bir dövlət öz vətəndaşlarını terror tehlükəsindən qorumağı bacarmalıdır. Bu dövlətlərin təkcə hüququ deyil, eyni zamanda vezifəsidir. Dünya birlüyü, ayrı-ayrı ölkələr beynəlxalq terrorla mübarizədə öz səy və potensialını birləşdirmeli və "ümmümidüşmənlə" effektiv şəkildə mübarizə aparmalıdır. Lakin, dövlətlər elə etməlidir ki, terrorizmle mübarizə tədbirləri zamanı insan hüquqları və humanitar standartlar pozulmasın, başqa sözə, demokratik dəyərlər və insan hüquqları terrorla mübarizəyə qurban edilməsin. Əksinə, terrorra qarşı mübarizədə yegane uzunmüddəti və səməreli-vasitə BMT Nizamnaməsi, insan hüquqları haqqında beynəlxalq razılaşmalar və Cenevrə Konvensiyaları kimi ən mühüm beynəlxalq sənədlərdə göstərilən insan hüquqları, demokratiya və sosial ədalətə real həyatda əməl etməklə ciddi nailiyətlər əldə etmək olar"- deyə, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti söyləyib.

Azay Quliyev son illərdə bəzi ATƏT ölkələrində qəçqin və siğınacaq axtaranlara qarşı kriminal hərəkətlərin artmasının narahatlı doğurduğunu deyib: "Qəçqin və siğınacaq axtaran kütlönlərin içərisində ağır cinayət əməlləri töretdiş şəxslərin də olması qeyd olunan kateqoriyyaya mənsub bütün insanlara pis münasibət göstərilməsinə və onların lənətlenməsinə əsas vermir. Siğınacaq axtaranların həmin ölkələrə qeyri-qanuni gəlmələri onların tələblərinin rədd edilməsinə səbəb ola bilmez. Eyni zamanda onların ağır cinayətlər töretdiş etnik və ya dini qruplara aid olması həmin insanların təcrid olunmasına əsas yaratır. Əger biz terror aktlarına qarşı mübarizə apararkən insan hüquqlarını qoruya bilməsək, nəticədə terroristlər və bütövlükde terror bütün bəşəriyyətə qalib gələcək. Məhz terrorçuların əsas məqsədi dünya düzənnini pozmaq, ölkələrdə çaxnaşma və xaos yaratmaq, ən əsası isə hamiliqliq qəbul edilən demokratik dəyer və prinsipləri məhv etməkdən ibarətdir".

ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev çıxışında diqqəti qəçqin və sığınacaq axtaranlara birbaşa təsir göstərə biləcək 5 əsas probleme yönəldib: "Birinci, terrorlə əlaqəsi olan və ya bu cür əlaqədə əsaslı səkildə şübhəli bilinən

zulmamalıdır. Hami qəbul etməlidir ki, bu insanlar məhz terrorun qurbanına çevrilərək qəçqin vəziyyətinə düşüb və yaranmış münaqışə vəziyyətindən canını qurtarmaq üçün başqa ölkələrə pənah getirmək məcburiyyətində qalıblar". İkinci məsələ siğınacaq axtaranlarla rəftarla bağlıdır. Bir çox hallarda siğınacaq axtaranlara münasibet müsbət olmur. Onlar dini və milli zəmində diskriminasiyaya məruz qalır və ciddi təzyiqlərlə üzləşirlər. Hesab edirəm ki, siğınacaq axtaranların həbsi istisna hal olmalı, adı bir qaydaya çevrilməməlidir. Bu həbslər yalnız o zaman qəbul edilə bilər ki, onların terrorla əlaqəsinin olmasına əsaslı şübhələr olsun və ya həbsle bağlı şərtlər ədalətli olsun. Bununla belə, daxili qanunvericiliyə əsasən bu həbslər məhkəmə təftişinə tabe olmaqla yanaşı, həm de qeyd edilən prosesə uyğun olmalıdır.

Diger bir mühüm meseleyə - qaćqınların və sığınacaq axtaranların tecrid edilmə məsələsinə toxunan Azay Quliyev qeyd edib: "Unutmaqla olmaz ki, həqiqi qaćqınlar və sığınacaq axtaranlar terrorun qurbanı olaraq ölkələr tərəfindən tam şəkildə müdafiə olunmalıdır. Ağır cinayətlərə görə məsuliyyət daşıyan şəxslərdən başqa heç kim üz tutduğu ölkədə tecridə məruz qalmamalıdır. Onlar beynəlxalq humanitar qanunların tələblərinə uyğun olaraq müdafiə olunmalı və əsassız olaraq qaćqın statusundan məhrum edilməməlidirlər. Mən dövlətləri beynəlxalq hüququn tələbine əməl etməyə çağırıram". 1951-ci il Konvensiyası göstərilən proseslə bağlı qanuna əsaslanaraq verilmiş qərara uyğun olaraq qaćqınların ölkədən çıxarılmasına - deportasiyasına milli təhlükəsizlik və ya ictimai asayışə təhlükə ola biləcəyi hallarda icazə verir. Bu halda qaćqına ona qarşı irəli sürürlən ittihamlara cavab vermək üçün sübutların təqdim edilməsinə sərait varadılmalıdır".

Azay Quliyev çıxışında BMT Təhlükəsizlik Şurasının terrorist və siğınacaq axtaranlar/qaćqınlar arasında əlaqələrin olduğunu irəli sürən 1373 nömrəli qətnaməsini tətbiq edərək bildirib ki, bu qətnamənin olduğu kimi tətbiqi bir sırada laşılmışlıqlara, sui-istifadələrə qanun pozuntularına səbəb olur. "Qətnamədəki müddəəaların bəziləri möbçud vəziyyətə tam olaraq adekvat deyil və onların yərində yetirilməsi qeyri müəyyənliyə, ədalətsiz qərarların qəbuluna, bir sırada hallarda isə pozuntularla səbəb olur. Ona görə də sözügedən qətnamə beynəlxalq qaćqın hüququnun tələblərini nəzərə alaraq tətbiq edilməlidir. Terrorçuların siğınacaq axtaranlarla bağlı sistemdən sui-istifadə etməsinin qarşısının alınması üçün dövlətlərin qəbul etdiyi qanuni tedbirlər günahsız qaćqın və siğınacaq axtaranların təqibini ilə nəticələnməməlidir".

Sonda, ATƏT PA-nın vitse-prezidenti Azay Quliyev aparılan müzakirələrin, səsləndirilən tövsiyələrin global terrorizmle mübarizə kontekşində insan hüquqlarının müdafiə edilməsi işinə töhfə verəcəyinə ümidi etdiyini bildirib.

29 mart 2017-ci il

YAP Yasamalda soyqırımı qurbanlarını anıb

Dünən Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyi YAP Yasamal rayon təşkilatında "31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü" ilə bağlı tədbir keçirib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov tədbiri açıq elan edib.

Sonra tədbir iştirakçıları 31 mart soyqırımı faciəsinin qurbanlarının xatirəsini bir dəqiqəlik sü kutla yad ediblər.

YAP Yasamal rayon təşkilatının sədri Tağı Əhmədov ermənilərin xalqımızın başına gətirdikləri faciələri insanlığa siğmayaşan bəşeri cinayet adlanıdaraq tarixin xalqımıza göstərdiyi dərsdən netice çıxarmağı, tariximizi dərindən öyrənməyin vacibliyindən söz açıb. O məruzə ilə çıxış edərək erməni

zülmündən diqqət çekərək tarixçi alımlarımızın haqq səsimizin dünyaya çatdırılmasında apardıqları araşdırılmalarının gerçek tariximizin dünyaya tanıtılmasında mühüm əhəmiyyət te malik olduğunu diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə tarix elmləri doktoru, professor Anar İsgəndərov azərbaycanlılara qarşı törədilən soyqırımıla əlaqədar geniş məruzə ilə çıxış edib. A.İsgəndərov bildirib ki, 1918-1920-ci illərdə erməni hərbi birləşmələrinin xalqımıza qarşı həyata keçirdikləri soyqırımı faktları Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən yaradılmış Fövqələde Təhqiqat Komissiyasının arxiv sənədlərində öz əksini tapır. Onun sözlərinə görə, 1998-ci il martın 26-da Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış "31 mart azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" Fərman tarixi həqiqətlərin araşdırılması və dəyərləndirilməsi baxımından mühüm sənəddir.

Daha sonra YAP Siyasi Şurasının üzvü, hakim Partiyanın Gənclər Birliyinin sədri Seymur Orucov bildirib ki, YAP Gənclər Birliyi tək 31 Mart Azərbaycanlıların soyqırımı günü ilə bağlı deyil, eləcə də bir çox mövzularда tədbirlər təşkil edir: "Biz bəlkə də yegane dövlətlərən biriyik ki, ildə üç dəfə matəmlə, Azərbaycana qarşı baş vermiş soyqırımlarla (20 yanvar, 26 fevral Xocalı Soyqırımı və 31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü") bağlı tədbirlər həyata keçiririk. Hər il Azərbaycanda adları sadalanan tarixlər anılır. Eləcə də bir çox Qərb, qonşu dövlətlərde tədbirlər, anım günləri, konfranslar keçirilir. Bir sözə, bu həqiqətən dünənya çatdırılması istiqamətində işlər davam edir".

Tədbirə müzakirələr yekun vurulub.

"İRƏLİ" Mart soyqırımı aksiyasına start verir

Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyevin 26 mart 1998-ci il tarixli sərəncamı ilə 31 mart Azərbaycan Respublikasında soyqırımı günü kimi qeyd edilir. Bu soyqırımı Azərbaycan xalqı və dövlətçiliyinin tarixində baş vermiş milli yaddaşın təzahürüdür. Azərbaycanlıların kütləvi surətdə qırğını, repressiyalara məruz qalması, doğma yurdlarından sürgün edilməsi və didərgin salınması XX əsr tarixinin ən faciəli və dəhşətli səhifələrindən biridir.

İnformasiya mühərribələrinin sürtələr artdığı bir dövrdə, "İRƏLİ" İctimai Birliyi sosial şəbəkələrdə erməni təcavüzkarlarının töretdiyi soyqırımla bağlı aksiyalara start verib. SİA-nın verdiyi məlumata görə, aksiyaların keçirilməsində məqsəd bütöv Azərbaycanı parçalamaq arzusunda olan erməni təcavüzkarlarının xalqımızın başına gətirdiyi müsibəti dünya ictihadıyyətinə daha təsireddi formada çatdırmaq, soyqırımı haqqında məlumatlısan insanları insanlıq qarşı törədilmiş cinayet haqqında məlumatlandırmaqdır. Birləşdən verilən məlumat görə, sosial şəbəkələrdə təsir qüvvəsi çox olan Twitter sosial şəbəkəsində aksiyaya 500-dən artıq gəncin qoşulacağı gözlənilir. Aksiyanın 01 aprel tarixine kimi davam etməsi nəzərdə tutulur.

Belə ki, aksiyaya qoşulmaq istəyən şəxslər, Twitter sosial şəbəkəsi üzərindən #31March1918 #31MarchGenocide #Azerbaijan irəli2017 hashtagslarından istifadə edərək müxtəlif növde olan məlumatlaşdırıcı paylaşımalar etməklə Azərbaycan həqiqətlərini daha böyük auditoriyalara çatdırılmasına nail ola bilərlər.

Qeyd edək ki, "İRƏLİ" İctimai Birliyinin ötən ay Heydər Əliyev Fondu Xocalıya Ədalət Beynəlxalq Kampanyası çərçivəsində Xocalı Soyqırımının tanınması ilə bağlı sosial şəbəkə aksiyası həyata keçirmişdir. 300-dən artıq gəncin qoşulduğu twitter, facebook, instagram kimi sosial şəbəkələrdə #justiceforkhojaly hashtag altında paylaşımalar edərək aksiyada yaxından iştirak etmiş və müxtəlif erməni qruplarına qarşı tutarlı arqumentlərlə çıxış etmişdir.

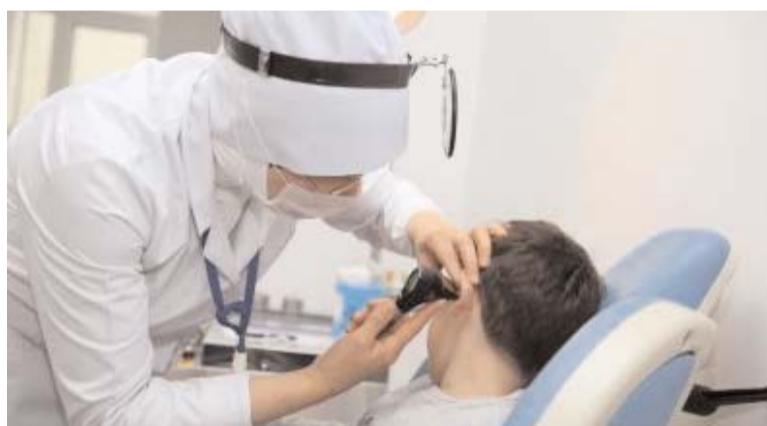

Suraxani rayonunda tibbi müayinə uğurla aparılır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin ölkə vətəndaşlarının tibbi müayinədən keçirilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıq və tövsiyələr Suraxani rayonunda da uğurla icra olunur. Aksiya rayon ərazi-sində fəaliyyət göstərən 4 xəstəxana, 4 poliklinika və 1 ambulatoriyada həyata keçirilir.

Suraxanıda 216 min 280 nəfər sakının və rayonda məskunlaşan 20 min 247 nəfər mecburi köçkü-nün tibbi müayinədən keçirilməsi nəzərdə tutulub. Her bir vətəndaş yaşadığı əraziyə yaxın olan tibb müəssisəsində müayinə olunur. İndiyədək rayon üzrə 72 minə ya-xın vətəndaş və 90-dan çox müəssisənin kollektivi tibbi müayinədən keçib, 2491 nəfər vətəndaşda müxtəlif xəstəliklər aşkarlanıb, 63 nəfər stasionar müalicəyə cəlb edilib, 147 nəfər təkrar müayinə və müalicə olunmaq üçün paytaxtın müxtəlif xəstəxanalarına göndərilib.

8 nömrəli Birleşmiş Uşaq Xəstəxanasının baş həkimi Sədaqət Şahı bildirib ki, möhtərem Prezidentimiz Cənab İlham Əliyevin vətəndaşların tibbi müayinədən keçirilməsi ilə bağlı verdiyi tapşırıq və tövsiyələri yerinə yetirmək üçün poliklinika şöbəsi tam hazır

vəziyyətə gətirilmişdir. Uşaqların tibbi müayinəsi tərtib edilmiş qrafikə əsasən aparılır. Onlar əvvəlcə terapevt tərəfindən müayinə olunurlar. Sonra isə ehtiyaca uyğun olaraq onları cerrah, oftalo-loq, nevropatoloq, stomatoloq və sair ixtisaslı həkimlər müayinə edirlər. Müəssisə 18935 uşağa xidmet edir. Xəstəxananın poliklinika şöbəsinə gələn uşaqlar ümumi və biokimyevi, rentgen, kardi-oqram, ulturasəs və digər müayinələrdən keçirlər. 28 mart 2017-ci il tarixdək 3142 nəfər uşaq tibbi müayinədən keçib. Bunlardan 15 nəfəri rentgen, 19 nəfəri USM aparatından 95 nəfəri laboratoriya və 53 nəfəri EKQ müayinəsindən keçib. Müayinədən keçən uşaqların 161 nəfərində xəstəlik aşkar olunub, 3 nəfəri stasinar müalicəyə götürülüb və 28 nəfər Bakı şə-

herinin müxtəlif xəstəxanalarına müayinə üçün göndərilib. Xəstəlik aşkar edilən uşaqların müalicəsi istiqamətində işlər görülür. Eyni zamanda, poliklinikada işleyen həkimlərdən ibarət səyyar briqa-

dalar yaradılmışdır. Bu briqadalar məktəblərdə, uşaq bağçalarında və poliklinikaya gələ bilməyən uşaqlara evlərində tibbi xidmet göstərirler.

Əmircan qəsəbəsiində yaşı-

yan valideyn Həsənova Güler 8 nömrəli BUX-nin tibbi heyətdən, burada yaradılan şəraitdə razılığını bildirib: "Həkimlər və tibb bacıları məni mehribanlıqla qarşıladılar. Belə şəraiti bize yaratdıqna görə Prezidentimizə minnət-darlığımızı bildirik".

Müayinədən keçən insanlar onlar üçün yaradılan şəraitə görə minnətdarlıq edərək, belə aksiyaların davamlı olmasını arzulayırlar.

ZÜMRÜD

1 917-ci il oktyabr çevrilişi rus müstəmləkəçilərinə yeni qüvvə verdi. Qafqaz cəbhəsindən Rusiyaya dönen rus döyüşçüləri bolşeviklərin fitnəkarlığı sayasında öz yollarını Bakı istiqamətinə saldılar. Daxil olduqları bölgelərdən Azərbaycan kəndlərinə hücum edir, talançlıqlar töredildilər. Rus əsgərləri acliq və təcrid içərisində olduqlarından Bakı Sovetinin qulluğunda olmağı əsas tuturdular. Başqa bir səbəbdən isə, Qafqaz cəbhəsindən qayıdan rus qoşunları öz silah və hərbi sursatını erməni və gürcülərə, eləcə də, Bakı bolşeviklərinə verdiyindən azərbaycanlılar düşmən qarşısında əliyalın qalmışdır.

Bolşevikler ve erməni əsgərləri Bakıda özlərinin hərbi cəhətdən möhkəmləndirmək üçün yeni bir addim atmağı qərara aldılar. 1917-ci ilin dekabrında Qafqaz ordusunun II diyar qurultayında Q.Korqanovun başçılığı altında yaradılmış Hərbi İngilabi Komite Tiflisdən çıxarıllaraq, Bakiya köçürüldü. Bundan əlavə, 1918-ci il yanvarın sonunda Qırmızı Ordunun və donanmanın Balı Sovetinə tabe edilmesi haqqında qərar verildi. Ter-Stepanov, Mirzoyan, Afanasev və Trexovdan ibarət Qırmızı Ordunun qərargahı yaradıldı. 1918-ci il martın ilk günündə milis dəstələri Baki Sovetinin nəzarətinə keçdi. Ter-Qabraelyan Şəhər İdarəsinin rəisi təyin oldu.

oldu. XIX-XX eserler arasında çox hissəsi Qərbi Azərbaycan (indiki Ermenistan adlanan) yalnız İrəvan quberniyasının ərazisində 407,4 min nəfər əhali yaşayırı ki, bunun da 250 min nəfərdən çoxu azərbaycanlılardan ibarət idi. 1918-ci ilde azərbaycanlıların sayı 575 min nəfər təşkil edirdi.

Daşnak partiyası "Böyük Ermənistan"ın yaradılması məqsədilə Azərbaycan və Gürcüstana qarşı müharibə aparmağa başlamışdı. XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq, ardıcıl olaraq tarixi Qərbi Azərbaycan ərazisinə ermənilər xarici ölkələrdən kütləvi surətdə köçürülməyə başladı. Qafqazın cənubunda indiki Ermənistən dövlətinin yaradılması üçün aborigen azərbaycanlıların Qəbi Azərbaycanın ən qədim ərazilərindən - ata-baba yurdlarından qovulmaları, onların deportasiya prosesi məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilib.

1905-1907-ci illerde çar Rusiyaının hakim dairələri tərəfindən müdafiə olunan ve hərəkətə getirilən erməni millətgiləri azerbaycanlılara qarşı genişmiqyaslı qətlər və vəhşiliklər töredildilər. Yüzlərlə yaşayış mentaqələri dağıdıldı, minlərlə azerbaycanlı erməni terrorunun qurbanı oldu. Tarixi Azərbaycan torpaqları olan Zəngəzur, Göyçə, Sisyan və digər torpaqlar sovet rəhbərliyinin eli ilə Ermənistana verildi. Dağlıq Qarabağa xaricdən köcürülmüş ermənilərə muxtarriyyət verildi və gələcəkdə qanunsuz ərazi iddiaları üçün zəmin hazırlandı. 1948-1953-cü illərdə ermənilər yenə de SSRİ rəhbərliyinin qərarı ilə dövlət səviyyəsində azerbaycanlıların öz tarixi əraziləri olan Qərbi Azərbaycandan bütöv şəkilde deportasiyasına nail oldular. Bu gün həmin hadicilərden 99 il keçir.

həmin hadisələrdən 99 il keçir.
Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti
1920-ci il bolşevik qüvvələri ve XI
Qırmızı Ordunun köməyi ilə haki-
miyyatdan salınub, arazini işğal et-

1918-ci il 31 Mart Soyqırımından 99 il keçir

dilər. Bu, 1915-ci il mart hadisələrində özünü göstərmişdir. Qanlı cinayətə V.I.Leninin silahdaşı S.Şaumyan başçılıq edirdi. Azərbaycanda hökmranlığa can atan V.I.Lenin daşnak qüvvələrin heyata keçirdiyi vəhşiliklərdən xəbərsiz deyildi.

Bununla kifayetlenmeyen daşnak Şaumyan və onun işgalçi dəstəsi rus dəniz qüvvələrinin Xəzər donanmasından dənizçilərini dəqırğına cəlb edə bilməşdi. 1918-ci ilde Azərbaycan Milli Ordusunun yaranması çətinlikle başa gəlirdi. Əvvələ azerbaycanlılardan ibarət milli hərbi hissələr yox idi. Çünkü I Dünya müharibəsində türk-müsəlman xalqları, o cümlədən, azerbaycanlılar sefərberliyə alınmırdı. Bu dövrde müsəlmanlardan ibarət yeganə silahlı dəstə Lənkəranda yerleşən "Dikaya diviziya"nın (vəhşi diviziya) süvari polku idi ki, onlar as olmadıqda barbat, ham da nis ziyan

Daşnak qüvvələrindən ibarət xüsusi dəstələr 1918-ci ilin yanvarında etibarən Salyana və Lenkəranə basqınlar edərək, yolda müsəlman kəndlərini yandırır ve talayırdılar. Astara topa tutularaq darmadağın edilib və kəndlər xarabaya çevrilirdi. Bakıda azerbaycanlılara qarşı soyqırımına başlamaq üçün bəhane tapıldı. H.Z. Tağıyevin facieli şəkildə helak olmuş oğlu Mehəmmədin defn mərasimində iştirak edən "Dikaya diviziya"nın bir qrup esgər və zabiti "Evelina" gəmisinin Lənkəranə qaytmaq istədikdə, bolşeviklər tərəfindən tərksilah edilməsi əhalinin mübarizliyini son həddə çatdırıldı. Əhali tələb edirdi ki, silahlar geri qaytarılsın. Bolşeviklər bu tələbin yerinə yetiriləcəyini və etdirilər. Lakin bunun əksinə olaraq, martın 30-da başlanacaq döyüşlərə başçılıq etmək üçün Bakı Sovetinin inqilabı Müdafiə Komitəsini yaradılar. Komitəyə S.Şaumyan, A.Çaparidze, Q.Korqanov, İ.Suxartsev, S.Sarksyan və M.Yolçiyən daxil ol-

Lakin gəmidəki müsəlman əş-
ger və zabitlər ultimatumu rədd et-
dilər. Bu hadisələrin törədilməsi
ürün ermənilər şataj və təxribat
metoduna əl atdır. Bakıda 1918-ci
il mart qırğıınına başlamaq üçün er-
mənilər hərbi idarəətini tərk et-

məni daşnakları şayiə yaydılar ki, H.Z.Tağıyevin Lənkeranda xidmət ederkən, təsadüfən aldığı gülə yarası nəticəsində helak olan oğlunun defnində iştirak eden müsəlman esgərləri guya Lənkəran ruslarına (malakanlara) hücum edib, onları qıracaq. 1918-ci il martın 30-u sübhənə çəki erməni-rus birleşmələri gəmi

ve təyyarələrdən şəhərin müselmanlar yaşayan hissələrini (İçərişəhər, Kubinka, Güllüdərə) bombardman etdilər. Silahlı erməni əsgərləri, eləcə də, Bakıda yaşayan erməni ziyanlıları da Sovet dəstələr tərəfindən döyüşlərə daxil oldular.

gordular ki, bu ermənilərin təxibatıdır. Onlar atəş dayandırıldılar. Bakıda erməni və bolşevik dəstələr əhalini ateş tutmaları nəticəsində azərbaycanlılar müqavimət göstəribilmədilər. Silahlı hərbçi daşnak birleşmələri evləre soxularaq qadınları, körpeləri və qocaları misli görünməmiş vəhşiliklə qətlə yetirirdilər. Erməni quldur dəstələri məhəllələrə soxularaq əhalini öldürür, onları xəncər və süngürlərə doğrayır, yandırılmış evləre uşaqları atır, südəmər uşaqları süngülerin ucuna keçirirdilər. Hadisələrin ilk vaxtlarında torpağa 57 müsəlman meyiti basdırıldı. Onların qulaqları, burunları qoparılmış, qarınları yırtılmış, əzalar kəsilmişdi. Kimsəyə rəhm edilmirdi. Uşaqlara rəhm edilmədiyi kimi qocalara da aman yox idi. Məsələn, Əlizadə Hacı Əmirin evində 80 yaşlı anası və 60-70 yaşlı qadınlar öldürülümuş, 25 yaşındaki gəlini isə diri-dirı divara mismarlanmışdı. Erməni vəhşilikləri yalnız bir yerde dəhşətli şəkildə qətlə yetirilmiş-quaqları, burunları kəsilmiş, qarınları yırtılmış 37 müsəlman qadınının

meyiti təpılmışdı.
Erməni dəstələrindən biri müsəlman evlərinə soxularaq, 8 qadır və uşağı güllələmişdi. Başqa bir erməni quldur dəstəsi Fars küçəsində Bala Əhməd Muxtarovun evinə soxularaq, 9 azərbaycanlı ziyalını küçəyə çıxararaq, kilsə meydanında güllələmişdir. Bakıda xalqımıza aid

binalar, milli rəmzlər, mədəniyyət ocaqları dağıdıldı və yandırıldı. Qadınların saçlarını bir-birine bağlayan raq, üryan (çilpaq) halda küçəyə qaçmağa sövq edir, digerlərini türk fəng qundaqları ile vururdular. Üç gün ərzində Bakıda 17 minə qədər azərbaycanlı qətlə yetirildi. "Kaspı" "Açıq söz" qəzetlərinin redaksiyası eləcə də, Müsəlman Xeyriyyə Cəmiyyətinin yerleşdiyi "İsmailiyyə" binası yandırıldı. Bakıda bolşevik və erməni daşnakları tərəfindən qırğınlıq 3 gün davam etdi.

Mart hadiselerinin hansı sebeb lərlə ve məqsəd'lərlə baş verməs bolşevik mətbuatında, siyasi lider

qadınları öldürdüler”

Erməni quldur dəstələrinin başçısı S.Şaumyan tərəfindən xüsusi selahiyət alan Amazasp Quba qəzasına 1918-ci ilin aprelində hücum keçərək, 122 müsəlman kəndini dağıtdırmış, yüzlərlə və ləzgi ehali si qılıncdan kecirilmişdir.

Lənkəranda 2 minlik erməni ordusunun həyətsizliyi o dərəcəyə çatmışdır ki, burada olan gürçülər silahda sarılıraq, soyğunçuluğun qarşısını almışdı. Bakıda və qəzalarda xalqımıza qarşı düşünülmüş soyqırımı siyasetində erməni kilsəsi yaxından iştirak etmişdir. Ermənilər Bakı qırğıından doymayaraq Lənkəranda, Quba-Xaçmazda ən əsası isə, Ağsu və Şamaxıda dəhşətli qətlər törətdilər. Yalnız Gəncədə Nəsib bəy Yusifbəylinin fitnəkarlığı nəticəsində, 118 və 119 rus alayları tərk-silah olunaraq qovulduğu üçün, eləcə də, Şəmkirde yerləşən rus ordusundan ələ keçirilən silahlar Gəncə əhalisine paylandıgına görə, ermənilərin azərbaycanlılara silahlı basqın etməyə gücü çatmadı. Bakı əhalisi də təcavüzə məruz qalmadı idi. Erməni daşnak dəstələri 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakıda, Muğanda, Qubada 50 mindenən çox adamı qətlə yetirib, on minlərlə adamı torpağından dişərgin salıblar.

Azərbaycanın tərkib hissəsi olan Qarabağın Ermənistana birləşdirilməsi məqsədilə 1988-ci il-dən başlanan separatçılıq hərəkatı, işgalçılıq müharibəsi, etnik təmizləmə Azərbaycana qarşı cinayətkar siyasetin növbəti mərhələsidir. Hazırda Azərbaycan ərazisinin 20%-i erməni işğali altındadır. Bir milyondan çox insan öz yurdundan didəgın salınıb, 50 mindən çox adam əsil olub, 877 şəhər və kənd qarət edilərək, dağıdırılıb. Xocalı soyqırımıının XX ildönümü haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamında qeyd edilir ki, Azərbaycan xalqının tarixinə 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalı faciəsi kimi daxil olmuşdur. Ermənistən silahlı qüvvələri bütün beynəlxalq hüquq normalarına zidd olaraq, keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerleşən 366-ci motoatıcı alayının şəxsi heyətinin iştirakı ilə yatan şəhərə hücum edərək, azərbaycanlılara qarşı soyqırımı aktını töretdişler. Bir neçə saat ərzində 613 soydaşımız, o cümlədən, 106 qadın, 63 uşaq və 70 qoca xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilmiş, meyitlər üzərində təhqirədicili hərəkətə yol verilmişdir. Həmin kütləvi qırğıın vaxtı 8 ailənin həyatına son qoyulmuş, 25 uşaq hər iki valideyindən, 130 uşaq valideynlərinin birindən məhrum olmuş, 487 dinc Xocalı əhalisi ağır yaralanmış və 1275 nəfər girov götürülmüşdür. Girov götürülenlərdən 150 nəferin taleyi indiyədək məlum davıl

Əger bize 1918-ci ilin mart qırğını barədə danışılsaydı, çox guman ki, Xocalıda və digər bölgələrdə yeni faciələrlə üzləşməzdik. Bu tarixi yaddaşın zaman-zaman unutdurulmasının nəticəsidir. Bakı qırığınınan sonra ermənilər dünyaya heyasızcasına bildirdilər ki, Bakıda “çevriliş” olub. Uzun illər bolşeviklər və sovet tarixçiləri bu hadisələri “Vətəndaş müharibəsi” kimi qələmə verməyə başladılar. Əslində, bu, azərbaycanlılara qarşı vəhşi daşnak soyqırımı idi.

*Firudin Cümşüdüllü,
ADPU-nun Azərbaycan tarixi
kafedrasının dosenti, tarix
elmləri namizədi*

Sarkisyanın sərsəm bəyanatının pərdəarxası məqamları!

Sarkisyanın Azərbaycanı “İsgəndər” raketini ilə hədələməsi də hakimiyyətini qorumağa və insanlarda çəşqinliq yaratmağa hesablanıb

Ermənistanda keçiriləcək parlament seçkiləri ərefəsində Serj Sarkisyan ağır günlərini yaşayır. Ölkədə günbegün dərinləşən sosial-iqtisadi problemlər, cinayətlərin sayının artması, korrupsiya sayəsində dövlət bütçəsinin dağılıması sübut edir ki, 2 aprel parlament seçkiləri Sarkisyanın asan başa gəlməyəcək.

Sarkisyanın işgal altında olan Qarabağa qanunsuz səfəri və həyasız şəkilde Azərbaycanı “İsgəndər” raketini ilə hədələməsi də hakimiyyətini qorumağa, insanlarda çəşqinliq yaratmağa hesablanıb. Sarkisyanın belə bir həyasızlıq nümayiş etdirməsi heç kimdə təecüb yaratmır. Sarkisyan daim populist fikirlərlə Ermənistanda cəmiyyətini çasdırmağa, insanlarda sünə ruh yüksəkliyi yaratmağa çalışır. Ümumiyyətlə, Sarkisyan dünyada dövlət başçıları içərisində terroru açıq şəkildə dəstəkləyən yegane şəxsdir. Onun “Xocalı hadisəsi zamanı sübut etdi ki, biz ermənilər vəhşilik də edə bilərik, stereotipləri qırıq, istediyimizi etdi” deməsi bunun sübutudur. Eyni zamanda, bir neçə il önce, Ermənistanda prezidentliye namizədi güllələtdirən Sarkisyan bunu “normal hadisə” adlandırmışdı. Bu gün də Ermənistanda parlament seçkiləri ərefəsində “Ohanyan-Raffi-Oskanyan” blokunun üzvlərinə qarşı açıq şəkildə terror siyaseti həyata keçirir. Samvel Babayani “zenit-raket kompleksi” əldə etməkdə ittiham ediblər. Təbii ki, “Ohanyan-Raffi-Oskanyan” blokunun da təsisçiləri vaxtılıq Sarkisyanla eyni komandada olub, eyni cinayətləri törediblər, bu gün isə bir-birilərini ittiham etməklə məşğuldurlar. Hətta seçicilərlə görüş zamanı Ohanyana gülə də atılıb. Bəs Sarkisyanın Azərbaycanı hədələməsində əsas məqsəd nədir?

Aydın Mirzəzadə:
“Sarkisyan Ermənistənə taleyini çox böyük sual altında qoyduğunun fərqi varmir”

Milli Məclisin deputati Aydin Mirzəzadə Sarıkışyanın Azərbaycanı hədələməsinə münasibet bildirərkən, qeyd edib ki, Ermənistən Azərbaycan üçün hər hansı bir ciddi təhlükə törədə bilməz: “Ümumilikdə, Sarkisyan və Ermənistən rəhbərliyi tamamilə reallığı itibirlər. Azərbaycan torpaqlarını işgal etmələri, ərazilərimizdə qeyri-qanuni silahlı qüvvələrini saxlaması onlara kifayət deyil. Artıq ölkəmizi müharibə ilə təhdid edərək, Azərbaycan torpaqlarının işgalini daha da artırmaqla hədələ-

yırlar. Bu, dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında baş verir. Azərbaycan hökuməti Ermənistən presidentinin beynəlxalq hüquq normallarına zidd, orta əsrlər təfəkkürli bəyanatlarının yolverilməzliyi barəsində ATƏT-in rəhbərliyinə dünən müvafiq müraciət gönderdi. Dünya Ermənistən özünü heç bir hüquqla bağlı olmayan və qonşu ölkələrin ərazi bütövlüyü anlayışını qəbul etməyən pis dövlət kimi mövcud olduğunu fərqinə varmalıdır. Dağılıq Qarabağ probleminin kökündə məhz Ermənistən Azərbaycan torpaqlarını işgal etməsi durur. Millət vəkilinin sözlerine görə, Ermənistən və onun indiki rəhbərliyi çox ciddi odla oynayır: “Onlar hesab edirlər ki, bu cür düşünülməmiş və sözün əsl mənasında, ağılsız uşaq bəyanatları ilə Azərbaycanda bir qorxu hissi yaradır. Ölkəmiz onların bütün sahələrində, o cümlədən, hərbi sahədə belə cavabını artıqlaması ilə verməyə hazırlır. Ermənistən hər hansı düşünləməmiş hərəkətinin cavabı həmin anda veriləcək. Dünən Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi də bu məsələ ilə bağlı ilə bəyanat verdi. Bildirildi ki, Ermənistən təhdidlərinə qarşı Azərbaycanın cavabları vardır və onlar odla oymadan çəkinsin. Sarkisyan bu cür hədələrlə qarşidan gələn Ermənistəndəki parlament seçkilərində seçicilərin səsini toplamağa çalışır. Amma o, Ermənistən taleyini çox böyük sual altında qoyduğunun fərqinə varmir”.

Elçin Mirzəbəyli:
“Sarkisyan və onun komandası yenidən hakimiyyətə sahiblənərsə, bu, Ermənistən sonu olacaq”

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bildirib ki, Sarkisyanın Dağılıq Qarabağa qanunsuz səfəri aprelin 2-nə təyin olunmuş seçkilərlə bağlıdır: “Bir qayda olaraq, Ermənistən prezidentləri hər secki öncəsi Dağılıq Qarabağa səfər edir və oradan öz mesajlarını Ermənistən cəmiyyətine ünvanlayırlar. Sarkisyanın səfəri və mesajları onu ifadə edir ki, Xocalı qatili, həzaman olduğu kimi, Qarabağ klanına arxalanıvə onun rəhbərlik etdiyi partiya hakimiyyətə qalacaqı təqdirdə, yənə de bu klanın maraqlarından çıxış edəcək. Bu səfərin ilk mesajı da elə budur. Sarkisyan siyasetdə qalacaqını bəyan etməklə, əslində, hakimiyetdən getməyəcəyi mesajını da verir. Onun açıqlamalarından belə anlaşıllı ki, da-ha çox konstitusiyaya edilmiş dəyişikliyə əsasən, parlamentin seçcəyi prezident kürsüsünü əvvəl əhalisinin aqibəti-ni düşünməlidir”.

yaya edilən dəyişikliklərin mahiyyətini də ortaya çıxarıır. Yəni əger konstitusiyaya dəyişiklik edilməsəydi, ümum-xalq səsverməsi yolu ilə keçirilən seçkilərdə Sarkisyanın, hətta total saxtakarlıq edərək, hakimiyətdə qalması çətin olacaqdı”.

E.Mirzəbəylinin sözlərinə görə, Sarkisyan parlament seçkilərindən sonra isə partiyasının və yedək partiyaların təmsilçilərinin səs çoxluğu ilə yenidən prezident kürsüsüne sahiblənəcək. Doğrudur, səlahiyyətləri əvvəlki kimi olmayıcaq, amma proseslərə nəzəret edə biləcək. Hazırkıda 2 aprel seçkisinin Sarkisyanın sonu olacağını söyləmək üçün heç bir əsas yoxdur. Amma Sarkisyan və onun komandası yenidən hakimiyətə sahiblənərsə, bu, Ermənistən sonu olacaq”.

Müdafıə Nazirliyi: “Görüləcək cəza tədbirləri nəticəsində, Ermənistən məruz qalacağı irimiyyaslı itkiler və dağııntılar qaćılmasa olacaq, onun üçün faciəvi və bərpası mümkün olmayan fəsadlara gətirib çıxaracaq”

Xatırla-daq ki, Azərbaycan Mədəfiə Nazirliyi Ermənistən prezidenti Serj Sarkisyanın “İsgəndər” operativ-taktiki raketlərindən istifadə edilməsinə əmr verəcəyi barədə bəyanatına cavab verib. Nazirliyin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, Sarkisyanın bu bəyanatı öz cinayətkar dəstəsinin itirilmiş nüfuzunu bərpa etmək və seçkiqabağı xal topla-maqla reytinqini yüksəltmək məqsədilə daxili auditoriyaya hesablanmış primi-tiv bir addımdır: “Düşmən təref anla-malıdır ki, Azərbaycanın işgal edilmiş əraziləri, o cümlədən, Ermənistən yerləşən bütün hərbi təyinatlı və digər strateji əhəmiyyətli obyektlər ordumuzun son illər ərzində eldə etdiyi ən müasir raket və artilleriya qurğularının daim hədəfindədir. Ermənistən tərefindən yaranan bələcək istenilən təhdid və hədələrin qarşısı derhal və qətiyyətələ alınacaq. Görüleçək cəza tədbirləri nəticəsində, Ermənistən məruz qalacağı irimiyyaslı itkiler və dağııntılar qaćılmasa olacaq, onun üçün faciəvi və bərpası mümkün olmayan fəsadlara gətirib çıxaracaq. Odur ki, Ermənistən rəhbərliyi belə məsuliyyətsiz bəyanatlar verməzdən əvvəl əhalisinin aqibəti-ni düşünməlidir”.

SAMİR

Passiv müxalifətin aktiv yoxluğu

RƏFIQƏ

“Milli Şura”da baş verən qarşidurmalar, bir neçə dəfə cəhd edilən uğursuz aksiyalar onların fealiyyətsizliyini təsdiq edir. Bu səbəbdən, yaz fəslində kimlərə müxalifətin passiv olduğunu deyib, ona irad tutursa, buna təəccüb etməməlidir. Təəccüb etməməlidir ona görə ki, bu ənənəvi müxalifətlər iştir hansı fasil olmasından asılı olmayaraq, daim passiv vəziyyətdə qalmaqla, aktiv yox səviyyə-nə eniblər.

İndi düşərgəde yaranan ikitirəliklər də, mehz bundan qaynaqlanan məsələlərdir. Baxın, hazırkı düşərgə bir qismində A.Hacılı ve Ə.Kərimli tərəfdarları olmaqla, iki ayrı cəbhəyə bölünüb. Hər iki tərəf amansız və aqressivdir. Bu aqressivlik isə, necə deyərlər, tarixi köklərə söykənir.

Elə də uzağa getməyərək, qayıdaq geriye və müxalifətin 2013-cü ilin seçkilərinə birlikdə və vahid namizəd formasında qatılmamalarının əsas səbəblərini xatırlayaq. Nə olmuşdu həmin vaxtlar?

Fəaliyyətini dayandırmış və həmin ərefələrdə pərə-kəndə şəkildə fəaliyyətini göstərmiş bədnəm “İctimai Palata” adlı qurum seçkilərlə bağlı hər hansı adekvat addımlar atmağı bacarmadı. Hətta bu qurumun koordinasiya şurasının üzvü Oktay Gülləliyev də, etiraf etmişdi ki, “palata” və müxalifət partiyaları prezident seçkilərinə hazır deyilmiş. Belə də oldu..!

Hələ bu harasıdır? Digər müxalifət təmsilçisi, AXP sədri Pənah Hüseyn 2015-ci ilin parlament seçkiləri ilə bağlı demişdi ki, müxalifətə olan siyasi partiyalar və qurumlar passivlik sindromundan yaxa qurtara bilirlər: “Müxalifələr seçkilərlə bağlı hər hansı tədbirlər planı hazırlanıb, evəzini, daxilden bir-birilə yersiz rəqabət aparmağa üstünlük verirlər”.

Baxın, dəyərləri oxucular, bu, yüzlərlə, bəlkə də minlərlə edilən etiraflardan, sadəcə, ikisidir. Belə olan halda, anlaşılmayan budur ki, bəzi siyasi yazarlar müxalifətin yay ayalarında nəyə görə passiv olduğunu soruşurlar. Əcəba, müxalifə yalnız yay ayalarındamı passivləşir? Axı biz bu müxalifətin illər əzunu passiv olduğunu görürük. Yəni bu sualın mənqibini dəyişmək lazımdır. Sual etmək lazımdır ki, əgər müxalifət üzün illerdən bəri passivdirse, bu passivliklərini etiraf edirərsə, onda nəyə görə hələ də hakimiyət iddialı olduğunu deyərək, müxalifəti təmsil etdiklərini deyirər? Maraqlı sualdır deyilmi..?

RƏFIQƏ

“Sarkisyan status-kvonun qorunub saxlanması üçün hər cür məkrə əl atacaq”

“ATƏT-in Minsk Qrupuna həmsdrlik edən ABS-in təmsilçisi Riçard Hoqland Dağılıq Qarabağla bağlı yeni həlli planının olduğunu açıqlayıb, ancaq, əslində burada yeni bir şey yoxdur. Hələ öten il, Kerinin Dövlət Departamenti hər hansı təkliflərin “konkretləşdirildiyi” və “təmizləndiyi” açıqlanmışdı. Hoqlandın açıqlamasında yeni sayla biləcək həmin planın 3 hissədən ibarət olduğunu vurğulanmasıdır. SIA-nın məlumatına görə, bu barədə millet vəkili Sahib Aliyev deyib. Onun sözlərinə görə, bu 3 hissədə böyük ehtimalla təmas xəttində nəzarət mexanizminin yaradılması, işgalçının Dağılıq Qarabağ etrafındaki bir neçə rayondan çəkilməsi, müəyyən bir müddətdən sonra isə status məsəlesi-nin həlli təklifləri yer alıb: “Bu da bir növ mərhələli həlli planıdır ki, Azərbaycan principcə, ona qarşı deyil. Sadəcə, bu həlli planında birinci sırada işgalçının Dağılıq Qarabağ etrafındakı rayonlardan çəkilməsi tələbi qoymalıdır. Nəzarət mexanizmi isə məhz bundan sonra yaradılmalıdır. Əks təqdirdə dənizlərlə heç bir irəliləyiş mümkün deyil. Ermənistən rəhbərliyi nəzarət mexanizmi yaradıldıqdan sonra təmas xəttinin de-faktō sərhəddən keçirildiyini görüb, status-kvonun bundan sonra da qorunub saxlanması üçün hər cür məkrə əl atacaq. 25 illik təcrübə göstərir ki, həmsədr dövlətlər isə yənə de “tərəflər öz aralarında razılığa gəlməlidilər” kimi köhnə bayatlarından o yana getməyəcəklər”.

SİYASİ ARAŞDIRMA

Əli Kərimlinin konqresmen dostu qondarma erməni soyqırımı qətnaməsini yazdı

ADAM ŞİFF

ABŞ-in ermənipərest konqresmenləri Adam Schiff və Deyv Trott qondarma erməni soyqırımının bu ölkə tərəfindən rəsmən tanınması istiqamətində qətnamə hazırlayıblar. Müəyyən olunub ki, qondarma qətnamənin təsirli olması üçün konqresmenlər hazırlı "İslam Dövləti" (keçmiş adı "İŞİD"-red.) terror təşkilatının da İraqda və Suriyada ermənilərə qarşı bənzər soyqırımı törətdiklərini iddia ediblər. Ermənipərest konqresmenlərin təşəbbüslerinə ABŞ konqresinin Ermenistan məsələləri üzrə qrupunun üzvləri - konqresmenlər Valado, Bilarakis, Palone və Speyer də qatılıb. Onlar qondarma erməni soyqırımının ABŞ dövləti tərəfindən rəsmən tanınması istiqamətində Adam Schiffin və Deyv Trottun təşəbbüsünü dəstəklədiklərini bəyan ediblər.

Adam Schiff aşkar şəkildə Azərbaycan əleyhinə olduğunu konqresdəki çıxışları ilə təsdiq edib

Xatırladaq ki, qondarma erməni soyqırımının qızgın təşəbbüskarlarını-

dan biri olan konqresmen Adam Schiff aşkar şəkildə Azərbaycan əleyhinə olduğunu konqresdəki çıxışları ilə təsdiq edib ve işgal altındaki separatçı "DQR"ın tanınması istiqamətində fəaliyyət göstərir. Məsələn, Schiff ABŞ-i Azərbaycana həbi yardım dayandırmağa, Qarabağın separatçı rejimine və işgalçi Ermənistana maliyyə yardımını artırmağa çağırıb. Ermənipərest konqresmen Nümayəndələr Palatasının Birgə Proqramlar və Xarici

Əməliyyatlar Yarımkomitəsini Ermənistana və Dağlıq Qarabağa 40 milyon dollar yardım ayırmaya da səsləmişdi.

AXCP sədri Əli Kərimlinin nəzarətində fəaliyyət göstərmiş "Azadlıq" qəzeti Adam Schiff bütün zamanlarda təbliğ edib

"Ermənistan qısa müddətdən sonra

bir dövlət kimi mövcud olmaya bilər"

Məlum olduğu kimi, Ermənistanda ağır daxili böhranlı vəziyyəti getdikcə daha gərgin xarakter almışdır. Sarkisyan isə ictimai narazılıqları cəbhəyə yönəltmək üçün, ardıcıl olaraq, təxribatların törədilməsinə rəvac verir. Hətta bununla kifayətlənməyib, müharibənin başlanacağı təqdirdə, "İsgəndər" raketlərindən istifadə edəcəkləri kimi başından böyük, həyəzəz açıqlamalarla çıxış edir.

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "SəS" qəzətinə açıqlamasında bildirdi ki, Ermənistanda etiraz aksiyaları kifayət qədər ciddi şəkil almaqdadır ki, bu da Sarkisyanın hakimiyətdən uzaqlaşdırılması ilə nəticələnə bilər: "Təbii ki, bu etirazlar üçün də səbəb var. Çünkü Sarkisyan rejimi bu gün qədər Ermənistən cəmiyyətinə verdiyi vədlərin heç birini yerinə yetirməyib. Demək olar ki, Ermənistən tamamilə iflasa uğrayıb və faktiki olaraq, bu gün erməni cəmiyyətinin aparıcı şəxsləri də etiraf edirlər ki, Ermənistən qısa müddətdən sonra bir dövlət kimi mövcud olmaya bilər. Yəni ağır iqtisadi durum, ölkəni tərk edən insanların sayının kifayət qədər çox olması və bu kimi məsələlər, bütövlükde Ermənistən məhv olmağa çox yaxın olduğunu göstərir. Ötən il aprelin 2-de

Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin erməni təxribatına verdiyi cavabı da əlavə etsək, Ermənistəndəki durumun hansı vəziyyətdə olduğunu açıq şəkildə görmək olar". Politoloğun sözlerinə görə, indiki şəraitdə Sarkisyan ritorik həbi bəyanatlar verməklə, diqqəti ölkə daxilindəki ağır proseslərdən yayındırmağa çalışıb: "Sarkisyan ənənəvi qaydada yenə de Dağlıq Qarabağ məsəlesi üzərində öz mövqelərinin möhkəmləndirilməsinə və saxta vətənpərvərlik ritorikasını arṭırmağa cəhd göstərir. Sarkisyanın son açıqlamaların da və Ermənistən həkim komandasının həbi cinayətkar xuntanın timsalında sərgilənən mövqeyi də, məhz ölkədaxili proseslərlə əla-qəlidir".

"Sarkisyan Dağlıq Qarabağ münaqışının sülh yolu ilə həlli üçün masa arxasına oturmaqdən imtina edir. Məsələyə beynəlxalq güclərin susqunluq nümayiş etdirməsi nədən xəber verir" sualına cavab olaraq, E.Mirzəbəyli bildirdi ki, indiki şəraitdə ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrleri regiona səfər ediblər və Ermənistənə görüş keçiriblər: "Həmsədrler prezidentlərin görüşünün baş tutmasına cəhd göstərirlər.

Eyni zamanda, Azərbaycan hakimiyətinə və dövlətinə qarşı antipatiya hissələrini gizlətməyən A.Siffin bəyanatları Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sadri Əli Kərimlinin nəzarətində olan "Azadlıq" qəzetində dərc edilib. Linklərə baxa bilərsiniz:

<http://www.azadliq.info/156918.html>, <https://www.azadliq.info/24644.html>, <https://www.azadliq.org/a/2027726.html>.

Onu da əlavə edək ki, Kaliforniya statin-dan olan yəhudidə silli konqresmen hələ 2007-ci ildə bən-zər təşəbbüsələ çəçmişdi. O, qeyd etmişdi ki, seçilliyi ərazidə 70 min erməni yaşayır. Məhz bu məntiqlə, o, həmin il "erməni genosidi" məsələsini qanun şəklində (United States resolution on Armenian Genocide) gündəmə gətirmişdi. Lakin həmin vaxt Türkiyənin baş naziri olan hazırkı prezident Recep Tayyib Erdoğanın kəskin xəbərdarlığından sonra ermənipərest konqresmen bu arzusunu reallaşdırmağı bacarmamışdı.

Rövşən NURƏDDİNOĞLU

Cəbhəçilərin "İsgəndər" arzusu və erməni bərbər

SAMİR

Dünən Məsud Əskər adlı "Nida"çının statusuna cəbhəçilərdən birinin yazdığı şəhərin birbaşa Əli Kərimlinin mövqeyi olduğu məlum olub. Cəbhəçi bambılı yazır: "Sarkisyan "İsgəndər" raketini atsaydı, canımız bu iqtidardan qurtarardı...". Görün, bunlar iqtidara, dövlətə olan düşmənciliklərini necə bürüzə verirlər? Özü də hakimiyətə gəlmək üçün ölkəmizə raket atılmağının da tərəfdarlarıdır. Qinamıram, Sarkisyan səyləyib, yuxarı görüb və sərsəm fikirlər söyləyib. Bizim də sakısysansıfətlər bundan sevinib içlərini töküblər. Vaxtilə Ə.Kərimli "iqtidara gəlmək üçün Sarkisyanla da işbirliyinə hazırlam" deməmişdim! Tak çتو, cəbhəçilərin ermənipərest mövqeyi şəxsən mənə heç də təəccübüllü görünmür. Sarkisyan başa düşür ki, bunu edə bilməz, çünki bu addım Ermənistən bir dövlət kimi məhv olmasının deməkdir. Bəs cəbhəçilərə nə olub belə? Görünən budur ki, cəbhəçilər heç də hamı kimi çörəyi ağızlarına yemirlər, əllərinə nə düşürsə, ora-buralarına bulaşdırırlar. Siz də təəccüblənməyin.

Ötən ilin aprel ayında cəbhədə baş verənlərdən sonra Ermənistənda geniş yayılmış, özü də ermənilərin sosial şəbəkələrdə özlərinin yazdığı bir letifəni diqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, bir az güləsiz, əslində, kimin kim olduğunu elə birçə letifə ilə anlayasınız.

Bir erməni saçını qırxdırırmış. Bərbər soruşur:

- Həbi xidmətə getmişiniz?
- Bəli!
- Harda olmuşuz?
- Azərbaycanla sərhəddə?
- Azərbaycanla sərhəddə?
- Bəli, Azərbaycanla sərhəddə.

Aradan bir neçə dəqiqə keçir, bərbər təkrar soruşur:

- Həbi xidməti harada çəkmışdır?
- Azərbaycanla sərhəddə.
- Harada, harada?
- Azərbaycanla sərhəddə dedim də!!!

Bir neçə dəqiqə sonra bərbər yenə soruşur:

- Demək, herbi xidməti Azərbaycanla sərhəddə çəkmisən hə?
- Bəli, bəli, bəli! Azərbaycanla sərhəddə çəkmışım!

Bərbər bir neçə dəqiqə sonra eyni mövzunu bir dəha açmağa cəhd edincə, erməni qışqırı:

- Offff, həbi xidmətimi Azərbaycanla sərhəddə çəkdiyimi əlli dəfə söylədim. Niye təkrar təkrar sorusursan?

Bərbər:

- Azərbaycanla sərhəddə deyincə; saçların biz biz durur, mən də daha rahat qırıram.

Ədasi, təkəbbür yerə-göye siğmayan Hikmet Hacızadəyə zəng vurdum. Hikmet vaxtile Azərbaycanın Rusiyada səfiri olub. Mütəşəkkir divan üzvü olanın, bu adam kreslo həsreti çəkir. Kəsəsi, "SəS" in adını eşidən kimi birçə cümlə dedi: "Mən size müsahibə vermirəm, iqtidar qəzetlərinə açıqlama vermirəm". Dərhal bu adamın yazdığı "Demokratiya haqqında 150000 işarə" "Demokratiya: Gediləsi uzun bir yol" kitbaları yadına düşdü... Kitab da ne kitab: Qərb siyasi ekspertlərinin məqalələrini "kopipast" eləyib, kitab "yazıb". Ay Hikmet kişi, səndə olmayan şeydən niyə yazırsan bəs? "SəS" in birçə sualına tab getirə bilməyən Hikmet iqtidara iddiyalıdır.

Hə, bir də gözünüz aydın, Azərbaycan Feysbuk Partiyasının sadri Əli Kərimli mitinq keçirməyə hazırlaşır. Bax, bunlar belediylər: məhsuldarlıqları olmayan, eyiblərini örtmek üçün "Məhsul" a yığışırlar, diktatorluqları da tutanda, demokratiyadan-zaddan kitablar yazırlar.

GÜLYANƏ

Belarus və Rusiyada keçirilən mitinqlər müsavatçıları "vəcdə" gətirib

Arif Hacılı və ətrafi yenə cəfəng fikirlərlə baş qatırlar

Bu günlərdə Müsavat partiyasının divan toplantısı keçirilib. Toplantıda iştirak edən partiya səlahiyyətliləri Belarus və Rusiya müxalifətçiləri tərəfindən keçirilmiş kütüvi aksiyaların ardına yenidən mitinq keçirmək barədə fikirlər irəli sürüblər. Ənənəvi düşərgəyə məxsus faktor burada bir daha özünü sərgiləyib. Daha dəqiq desək, fakt budur ki, dünyanın müxtəlif ölkələrində, eləcə də, MDB məkanının hər hansı ölkəsində mitinq və nümayişlər keçirilirsə, Azərbaycan müxalifəti dərhal bundan "vəcdə" gəlir və mitinq keçirmək qərarını verir. İctimai rəy dəfələrlə bu kimi halların şahidi olub.

Divan toplantısı zamanı guya müsavatçıların belaruslu və rusiyalı müxalifətçilərlə həmrəy olduqlarını göstərmək cəhdəri, sadəcə onlara qarşı istehza təsirini daha da artırılmış olur

Gürcüstanın "qızılqılın inqilabı"ndan tutmuş Ukraynanın "narinci inqilabi"na, eləcə də, sonrakı proseslərə dərhal reaksiya verən düşərgə "liderləri" Azərbaycanda da eyni halin yaşanacağına tərəfdarları qarşısında vədlər verirlər. Ancaq görünən budur ki, hə-

min vədlər nəinki reallaşdırılmır, eyni zamanda, sağlam düşüncəli ictimai rəy tərəfindən redd edilir. Məhz bu amili nəzərə alsaq, Müsavat partiyasının divan toplantısı zamanı guya müsavatçıların belaruslu və rusiyalı müxalifətçilərə həmrəy olduğunu göstərmək cəhdəri, sadəcə onlara qarşı istehza təsirini daha da artırış olur. Neca deyərlər, müsavatçılar divan toplantısında mitinq keçirmək ətrafında müzakirələr aparmaqla öz siyasi yünğüllüklerini nümayiş etdirməkdən başqa, heç nəyə nail ola bilməyiblər.

Arif Hacılı da Isa Qəmbər kimi özünü rüsvay etməklə məşguldur

Görünən budur ki, Müsavatın qeyri-legal və saxtakar başqanı Arif Hacılı Belarusda və Rusiyada keçirilən kütüvi etiraz aksiyalarından belə özünə siyasi xal toplamağa cəhd edir. Vaxtile müsavatçıların sabiq başqanı Isa Qəmbər də bənzər addıma gedərək, özünü rüsvay etmişdi. Məsələn, Ukraynada "Maydan" hərəkatı zamanı keçirilən kütüvi tədbirlərə qatılan eks-

başqan orada çıxış edərək, ölkə müxalifəti daxilində xal toplamağa çalışmışdı. Həmin vaxt, hətta Azərbaycandakı bir çox müxalifət partiyalarının rəhbərleri müsavatçı başqanın bu addımını siyasi teləklik adlandırmışdır.

Görünür, indi A.Hacılı bənzər uğursuz taktikdən istifadə edərək, guya Azərbaycan müxalifətinin "ayağa qaldıracağını" və bununla da, Belarus və Rusiyada baş verən hadisələri təkrarlayacağını hesab edir.

Divanın toplantısı mitinq ətrafında uzun gap etdiğdən sonra...

Bu gün heç bir müxalifə partiyası həmin ölkələrdə baş verənlərlə bağlı fikir bildirmədilər. Çünkü yaxşı bilirlər ki, başqa ölkənin daxili siyasetinin onlara heç bir aidiyəti yoxdur. Hətta münasibət bildirsələr belə, bu, onlara heç bir dividend getirməyəcək.

Bələliklə, Müsavat divanının toplantısı mitinq ətrafında uzun gap etdiğdən sonra kütüvi aksiyaların keçirilməsi qərarına gəliblər. Fəqət, bunlar kütüvi aksiya deyərkən, çox yəqin ki, 200-300 nəfərlik rüsvayçı mitinqlərini nəzərdə tuturlar. Amma bu mitinqlər keçiriləcək, onların dağınıq və pərakəndə müxalifətə heç bir müsbət hal bəxş etməyecəyini bəri başdan ehtimal etmək olar. Qısaçı, A.Hacılı və ətrafi boşluqdan cəfəng fikirləri ilə baş qatmaqla məşguldurlar.

R.RƏSULOV

Əfv Fərmanı ilə azadlığa çıxan AXCP üzvündən sensasiyalı açıqlamalar!

AXCP üzvü Elvin Abdullayev: "Taleh Bağırzadə, Abgül Süleymanov siyasi məhbus deyil, onlar İran agentləridir"

Azərbaycan Prezidentinin sonuncu Əfv Fərmanı ilə həbsdən azad olunan, AXCP üzvü Elvin Abdullayev sensasiyalı açıqlamalarla çıxış edib.

E.Abdullayev təmsil etdiyi partiyanın Azərbaycanda xaos, silahlı qarşılardalar yaratmağa çalışan, Nardaran olaylarına görə həbs edilən Taleh Bağırzadə ilə bağlı tutduğu mövqeyi sər şəkildə tənqid edib: "AXCP-nin T.Bağırzadəni müdafiə etmesi milli maraqlarımızı satmaqdır və dövlətə xəyanətdir. AXCP-nin T.Bağırzadə, Abgül Süleymanov müdafiə etmesi heç bir halda doğru deyil, çünkü onlar İran agentləridir. Həbsdən azad olunmağıma sevinənlər də çox oldu, sevinməyənlər də. Sevinməyənlər o insanlar idi ki, onlar İrana - Xomeyniye bağlı insanlar idi. Onlar məni heç təbrik də etmədi. Hətta dedilər ki, inşallah, yenidən qayıdarsan həbsxanaya. Əsasən də, Xomeyninin, T.Bağırzadənin, A.Süleymanovun tərəfdarları idi. Onlarla mənim dəfələrlə mübahisəm düşmüşdə. Çünkü onlar İranın və Xomeyninin təbiətgətini aparırdılar. Bu adamların İran xüsusi xidmət orqanları ilə birbaşa əlaqələri var idi. Onlar həbsxanadan İran

təbliğatı aparıb insanlara aşılamağa çalışırdılar, biz də əks-təbliğat aparıb insanlara milli ruhu aşılıyırdıq".

"Əli Kərimli vətənə xəyanət edənləri müdafiə etməklə doğru addım atmır"

AXCP üzvü E.Abdullayev vurğulayıb ki, AXCP rəhbərliyinin, Ə.Kərimlinin T.Bağırzadə, A.Süleymanov və tərəfdarlarını "siyasi məhbus" adlandırması qətiyyən doğru deyil: "Sonuncu dəfə T.Bağırzadənin tərəfdəşərli ilə ciddi mübahisələrim oldu həbsxanada. Onlar vətənə xəyanət ediblər. İran meyilli olmuş özü belə vətənə xəyanətdir. T.Bağırzadə və tərəfdarlarının ideologiyası İran xüsusi xidmət orqanlarına işləmək, xomeyniçi olmaq üzə-

rində qurulub".

E.Abdullayev onun T.Bağırzadə və tərəfdarları haqqındaki fikirlərinin təmsil olunduğu AXCP-də yaxşı qarşılınmadığını, hətta buna görə cəbhəçilər tərəfindən təhqir olunduğunu da qeyd edib.

Samir

"İş yerinə dair arayış" elektron xidmətindən istifadə edirsinizmi?"

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin rəsmi internet saytında (www.mslpp.gov.az) keçirilən "İş yerinə dair arayış" elektron xidmətindən istifadə edirsinizmi?" adlı interaktiv sorğuya yekun vurulub. Nazirlikdən SİA-ya verilən məlumatda görə, sorğunu ümumilikdə 2725 nəfər cavablandırıb ki, onlardan 1650 nəfəri və ya 61 faizi həmin e-xidmətdən istifadə etdiklərini bildiriblər. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 2014-cü ilin dekabr ayında əhalinin istifadəsinə verilən "İş yerinə dair arayış" e-xidməti "Elektron Hökumət" portalında ən çox istifadə olunan e-xidmətlər sırasındadır. Buna səbəb istər ümumi teyinatlı, isterse də her hansi konkret quruma təqdim etmək üçün iş yerinə dair arayışın aidiyəti iş yerinin məsul şəxslərinə müraciət olunmadan, həmin e-xidmət vasitəsilə real vaxt rejimində rahat şəkildə əldə edilməsidir. Bütün aidiyəti məlumatların qeyd olunduğu arayışı müvafiq təşkilata elektron şəkildə göndərmək, yaxud çap edərək təqdim etmək mümkündür. Ölkəmizin elektron arayış sistemində mühüm yer tutan bu e-xidmətə istifadəyə verildiyi 2014-cü ilin dekabr ayından 2017-ci ilin 01 yanvar tarixinə qədər 453 min dəfəyə yaxın müraciət qeydə alınıb. Respondentlərin 19 faizi (520 nəfər) "İş yerinə dair arayış" e-xidmətindən istifadə etmədiklərini qeyd edib ki, bu da həmin şəxslərin lazımi hallarda həmin arayış üçün elektron imkanlardan istifadə etməyə maraqlı göstərmədiklərindən irəli gəlir. Sorğu iştirakçılarının 20 faizi (555 nəfər) isə qeyd olunan e-xidmətdən xəbərsiz olduğunu ifadə ediblər. Bu, əmək və sosial müdafiə sahəsi ilə bağlı digər e-xidmətlər kimi, "İş yerinə dair arayış" e-xidməti barədə mütəmadi məlumatlandırma işlərinin qarşısındaki dövrə də davam etdirilməsi zərurətini ortaya qoyur.

Serjiki "vuracaq" ikinci

"İQLA"...

Ermenistanda dərc edilən "Hraparak" qəzeti nin yazdırına görə, Serj Sarkisyanın martın 25-də işğal altında olan Azərbaycan toraqlarına səfər edərək, üç hərbi helikopterdən istifadə olunub. Bununla bağlı adlıqılıq qəzeti məlumat verən mənbə bildirib ki, üç helikopterin istifadə olunmasına səbəb erməni prezidentinin təhlükəsizliyini qorumaq olub. Yəni mümkün təhlükənin dezorientirələşdirmək üçün Sarkisyanın hansı helikopterde olmasını gizlətmək bu səbəblərdən biridir. SİA məlumat verir ki, "Hraparak"da gedən yazını "Iragir.am" saytının şərhçisi Akop Badalyan da araşdıraraq, belə nəticəyə gelib ki, Samvel Babayanın hebsindən sonra erməni prezidentinə sui-qəsd üçün istifadə ediləcək ikinci "İqla" tipli raket də mövcuddur.

Babayanın həbsinin siyasi motivlərlə əlaqəli olduğu iddia olunsa da...

"Haraparak" mənbədən soruştub ki, "İqla"ni tapıblasısa, onda nədən ehtiyat edilir? Mənbə isə cavabında ikinci "İqla"nın olduğunu mümkünlüyü bildirib"-deyə Badalyanın şərhində qeyd olunur. SİAT: "Bəlli olduğu kimi, "İqla" işi üzrə "Artsaxın" (dırnaqlar bizimdir-R.N.) sabiq müdafiə naziri Samvel Babayan da daxil olmaqla həbs edilənlər var. Diqqətçəkicidir ki, Babayanın həbsinin siyasi motivlərlə əlaqəli olduğu iddia edilsə də, o öz vəkili vasitəsilə həbsinin siyasi olaraq qiymətləndirilməsindən ehtiya edir, o cümlədən, "İqla"nın qacaqmalçılıq yolu ilə ölkəyə gətirilməsində əlinin olması iddialarını da inkar edir.

Ümumilikdə, bu iş üzrə yeni heç nə yoxdur, uzağı Gürcüstanda bununla bağlı daha bir figurant hebs olunub.

Ya təhlükəsizlik xidməti heç nə axtarmır, ya da...

"Lakin ikinci "İqla" haqqında eyham maraqdoğurucudur"-deyə qeyd edilən yazida, sual olunur ki, bunu profilaktik tədbir hesab etmək oları? "Yaxud hüquq-mühafizə orqanları, həqiqətən də, ikinci "İqla" barədə informasiyalara malikdir?"-Akop Badalyan tərəfindən ikinci sual verilir. Üçüncü sualda isə soruşturulur ki, bu informasiya yerləşdiriləndən sonra ikinci "İqla"nın mümkün daşıyıcısı "qaranlıq qərq olaraq ite bilməzmi?"

Yazının sonunda bildirilir ki, ya təhlükəsizlik xidməti heç nə axtarmır, ya da ikinci "İqla"nın müyyən olunması üçün nəzarətə keçib. "Mümkündür ki, informasiyanın yayılması vəziyyətin nəzarətdən çıxdığı təqdirdə lazımi zaman və lazımi yerde ikinci "İqla"nın varlığının mümkün olduğunu nümayişidir"-deyə "Iragir.am"ın şərhçisi yazır.

Rövşən NURƏDDİN OĞLU

Həyatın mənali axtarışları, Özgələşmə və İnsan hüquqları

Aydındır ki, despotik rejimlərin hökmranlıq etdiyi cəmiyyətlərdə insanın özgələşməsi, sosiuma və ictimai institutlara münasibətdə yadlaşması, öz-özünə seqreqasıyası, qapanması daha kütləvi və təhlükəli xarakter alır. Bu rejimlər, insan hüquqlarını total sərtdə tapdalamayaqla, şəxsiyyətin öz təyinatından uzaqlaşmasına, bir ali varlıq kimi, həyatının mənasını itirməyə sövq edirlər. Həyatının mənasına biganə, bu mənanı ax-tarmayan, sönük təfakkürə, küt ağılla "yaşayan" məxluq - despotlar üçün ən əlverişli "şəxsiyyətdir".

Filosof Əbulhəsən Abbasov yazır: "Özgələşmə anlayışına dair belə bir tərif söyləmək mümkündür: özgələşmə - sosial hadisə olmaqla yanaşı, insanı konkret şəxsiyyət və fərdiyət seviyyəsində öz ictimai təyinatından uzaqlaşdırı prosesdir. Fikrimcə, təyinatdan uzaqlaşma mürəkkəb kecid dövrleri, ictimai tranzit vəziyyətəri üçün xüsusi aktuallıq kəsb edən məsələdir. İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin olunması da bu məsələ ilə sıx bağlıdır. Müxtəlif seviyyə və aspektlərdə özünü göstəren və tranzit dövrü üçün xarakterik olan qərarsızlıq, marginallıq, ister-istəməz, insan hüquqlarının təmin olunmasında özünü ifadə edir. Ümumiyyətə, yuxarıdan aşağıya kimi təyinatdan uzaqlaşma və yayılma baş verir".

Görkəmlı psixoloq-psixiatr ve filosof Viktor Franklin fundamental nəzeriyəsinə əsasən, ictimai təyinatdan uzaqlaşma insanı öz həyatının mənasını itirməsinə getirib çıxara bilər ki, hansısa hüquq və azadlıqlardan danışmaq da yersiz olar. V.Franklin "İnsan məna axtarışında" kitabında yazır: "O şeyi fəzilət hesab etmək olar ki, insanın üzərinə qoyulmuş və ondan tələb olunan mənəni həyata keçirməkdə yardımçıdır. Mənəni vermək mümkün deyil, onu tapmaq lazımdır. Məna yaradıla bilməz, o, şəxsi axtarış vasitəsi ilə tapılmalıdır". V.Franklin belə bir tezis irəli sürür: varlıq hərəkətdən doğur; son nəticədə, hərəkət

yalnız maddi tələbatların ödənilməsindən ibarət olmamalıdır. Konkret situasiyalarda mənəni axtarmaq və reallaşdırmaq naminə, ekzistensial vakuumun dərinliklərinə düşməmək üçün cəmiyyət insana şans və imkan vermelidir. Bununla belə, V.Franklin bu imkan və şansın hasil olunmasını yalnız cəmiyyətin üzərinə qoymur. O, qeyd edir: "İnsan, hətta çıxılmaz situasiyanı qələbəye çevirə bilər. İztirabın özündə də məna imkanı vardır". Filosofa görə, iztirabda olan mənəni reallaşdırmaqla individuum insanda ən insani olanı yaşadır, yetkinlik, böyüklik əldə edir, özündə yüksək qalxır, sözün pozitiv mənasında özgələşir. İnsan yalnız bu halda, K.Yasper-sin sözü ilə desək, "tarixin öhdəsindən gelir". V.Franklin belə bir tezis irəli sürür: varlıq hərəkətdən doğur; son nəticədə, hərəkət

həmçinin, insanların keyfiyyət dərcəsi ilə, habelə, milli mentalitetləşərtlərdir.

Əbulhəsən Abbasovun fikrincə, bütün dövrlərdə olduğu kimi, cəmiyyətlərin tranzit (transformasiya) şəraitində insan hüquq və azadlıqlarının təmin olunmasında iqtisadi faktorların yeri və rolü olduqca əhəmiyyətlidir. İqtisadi faktorlar və bütünlükde, cəmiyyətin maddi həyatının yenidən təşkili, tənzimlənməsi və idarə olunması köklü transformasiya dövrünün ən mühüm və zəruri məsələlərindən dir. XX əsrde dünya dövlətlərinin əksəriyyəti iki iqtisadi sistemdən (inzipati-amirlik və bazar iqtisadiyyatı sistemlərindən) birində yaşıyırlar. Keçmişdə sosialist ölkələri dövlət mülkiyyəti formasına (ümumxalq mülkiyyəti adı altında), sərt determinasiya əlaqələrinə arxalanan və direktivlərlə idarə olunan inzipati-amirlik sistemi daxilində yaşıyırlar. Xarakterine görə, sol totalitarizmin ifadəsi olan bu sistemin mahiyyəti, səciyyəvi cəhətləri, əsasən, bundan ibarət idi: bütün istehsal vasitələrinin və onun nəticələrinin dövlət mülkiyyətində merkezleşməsi, mərkəzləşdirilmiş iqtisadi planlaşdırma, bürokratikləşmə, vahid mülkiyyət forması, rəqabətin və insan kapitalına lazımi qayğının olmaması üzündən texnika və texnologiya-

(əməl) - imkanın gerçəkliyə, potensiyanın akta kecməsidir, insan, təleyini formalasdırmaqla, bir şəxsiyyət kimi malik olduğu xarakteri formalasdırır. Onun fikirlərindəki vacib məqamlardan biri budur: öz təleyini formalasdırmaqdə fəal və qabiliyyətli olan insan, hüquqların da lazıminca qarvanılıb mühafizə edilməsində fəal və qabiliyyətli olur. Öz təleyi, həyatının mənası barəsində məsuliyyətli olan insan başqalarının da hüquqlarının etirafında və gözlənilmesində məsuliyyətli və vicdanlı olur. Bu kontekstdə düşünerkən, aydın olur ki, insan hüquqlarının təmin olunması məsəlesi yalnız dövlətin və ayrı-ayrı qurumların problemi deyil, o,

nın təkmilləşməsinə stimulun itməsi, istehsal münasibətlərinin get-gedə daha çox iqtisadi inkişaf mane olması və s.

Inzipati-amirlik sisteminin nöqsanlarını saymaqla qurtarmaz, ancaq bir şey aydınlaşdır ki, maddi həyati belə mənfi cəhətlərə malik cəmiyyət heç vaxt müsbət nümunə ola bilmezdi, gec-tez tənezzülə və süquta uğramalı idi. Bu iqtisadi sistem, sadəcə olaraq, iqtisadiyyatı məhv etmirdi. O, təbətə ağır zərbələr vurur, insanların mənəviyyatını pozur, ruhi aləmini dağdırır, onları ikili standartlarla, yalan və böhtanla, yaltaqlıq və riyakarlıqla yaşamağa vadar edirdi. İctimai və fərdi şüurda mənəviyyat-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti
yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə
dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının
müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət
seviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi
fəallığının artırılması" istiqaməti
çərçivəsində hazırlanıb

yektiv və subyektiv faktorların rolü da mühüm olmuşdur.

Söz yox ki, bazar iqtisadiyyatı da mənfi cəhətlərdən azad deyil. Bununla belə, bazar iqtisadiyyatı, azad rəqabət prinsipləri və demokratik normalar göznlənilərse, şəxsin dövlətdən asılılığını xeyli dərəcədə aradan qaldırır, onun müstəqil iqtisadi subyekt kimi sərbəstliyini təmin edir, iqtisadi maraq və dinamikanı stimullaşdırır. Bu mənada, bazar iqtisadiyyatını demokratianın, insan haqlarının dayağı sayan tədqiqatçılar haqlıdır. Lakin digər tərəfdən, bazar iqtisadiyyatı, müəyyən mənada, ölkənin iqtisadi müstəqilliğini risk altına alır; xarici kapitalın ölkəyə axması ilə yanaşı, yerli əhalinin işçi qüvvəsi rolu yerine yetirməli olur, çox hallarda, onun hüquqları pozulur, azadlıqları məhdudlaşdırılır. Bundan başqa, bazar iqtisadiyyatına kecid sosial tarazlığın ciddi surətdə pozulmasına, əhalinin bir qisminin yoxsullaşması, digər az bir qisminin isə hədsiz zənginləşməsi və yeni istismarlar təbəqəsinin yaranması ilə nəticələnir. Bazar iqtisadiyyatına transformasiya dövründə hüququn alılıyi və qanunun hökmranlığı lazımlıca təmin edilmirsə, ədaletsizlik və özbaşınlıq artır, insan əməyi qeyri-qanuni yollarla istismar olunur və bu əməyin nəticələri amansızcasına mənimsinilir.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Coca-Cola-da nəcis tapıldı Böyük qalmaqal

Dünyanın ən məşhur brendləridən və korporasiyalarından olan Coca-Cola böyük qalmaqalla qarşılaşdı. Səbəb Şimalı İrlandiyadakı zavodda baş vermiş hadisədir.

SİA-nın məlumatına görə, hadisəni Şimalı İrlandiya Polisi (Police Service of Northern Ireland, PSNI) araşdırır. Cinayət işi başlanılib, istintaq gedir. Hadisə Şimalı İrlandiyadakı Nokmər-Hill sənaye zonasında, Ko Antrim bölgəsindəki Lisberن şəhərində yerləşən Coca-Cola zavodunda qeydə alınıb. Almaniyadan gətirilmiş qalay bankaların olduğu konteynerlər zavodun istehsal konveyerinin olduğu sexin anbarına boşaldılib. Fəhlələr yük yoxlayarkən konteynerdəki qutulardan birine yiğilmiş bankalarda nəcisin olduğunu görübllər.

"Biabırçılıqdı, murdarlıqdı! Mexanizmləri söndürdük, konveyeri dayandırırdıq. Nəcise bulaşmış qabları təmizləmək 15 saat vaxtimizi aldı. Qalay bankaları adətən Britaniyadan gəlir. Amma bu dəfə bankalar Almaniyadan göndərilmüşdi", - zavodun işçilərindən biri deyib. İlk təxminlərə görə, bankalarda nəcisin olmasına səbəbkər Almaniyadan gəlmmiş iritonnajlı yüksək maşının kuzuvuna gizlice miqrantların girməsi ola bilər. "Görünür, uzun yol qət edən miqrantlar ayaqyolu yeri qismində bankalardan istifadə ediblər. İstənilən haldə bu, şok yaranan hadisədir. Bəs yaxşı, hanı o miqrantlar?" - polis zabitlərindən biri söyləyib. Coca-Cola'nın Şimalı İrlandiyadakı zavoduna bankalar qapaqsız gətirilir. Zavodda Coca-Cola içkisi ilə doldurulandan sonra bu bankaların ağızı bağlanır və onlar Şimalı İrlandiya ərazisindəki çoxsaylı marketlərə satışa göndərilir. Polis Nokmər-Hilldeki zavodda araşdırılara başlayıb.

Coca-Cola da olayın araşdırılmasında PSNI ile six emekdaşlığı etdiyi bəyan edib: "Məhsulumuzun keyfiyyəti və təhlükəsizliyi məsələləri bizim üçün həddən ziyanətliyidir. Nokmər-Hilldeki incidentdən xəberimiz var. Baş vermiş hadisə lokal olaydır və hazırda istehsal olunan, satılan məhsullarımıza heç bir haldə təsir edə bilməz". Zavoddakı olayın araşdırılmasına Lisberن və Kastlıq şəhərlərinin şuraları da qatılıblar.

Diqqət: Yaşıl çay hamiləlik dövründə toksikozu aradan qaldırır

Alimlər toksikozdan əziyyət çəkən hamile qadınlar üçün yeni yol tapıblar. Yaşıl çay gələcəyin anasının ümumi veziyətinə yaxşı təsir göstərir və immuniteti möhkəmləndirir. "Vistanews.ru" saytı xəber verir ki, alımlar yaşıl çayın kalium, magnezium, manqanla zənginliyini, habelə antioksidant olmasına qeyd edirlər. Hamile qadınlar üçün faydası ilə yanaşı, yaşıl çay ürək-damar xəstəlikləri, böyrəklərde daşların yaranması, dişlərdə kariyes, habelə onkologiya riskini azaldır. Tədqiqatçılar yaşıl çay içməyi hamiləlik vaxtı "daim ac olan" qadınlara da məsləhət görürler. Hamiya məlumdur ki, həddindən artıq yeme orqanizmə mənfi təsir göstərir. Yaşıl çay hamile qadında bu problemi aradan qaldırır və həzm sistemini qaydaya salır.

Alımlar qeyd ediblər ki, maksimum fayda götürmək üçün yaşıl çayı düzgün dəmləmək lazımdır. Bunun üçün çayın üstünə temperaturu 87 dərəcədən çox olmayan su əlavə edilir və 3 dəqiqə ərzində dəmlənir. Çayın növü yüksək olduğca, dəmlənmə üçün də çox vaxt lazım olur.

Başsağlığı

"SƏS" qəzetiin baş redaktoru Bəhruz Quliyev kollektiv adından qəzetiñ əməkdaşı Mətləb Salahova qaynatası

İSMAYIL İSMAYILOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Allah rəhmət eləsin!

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılın, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetiñ AzərTAC, SİA, APA və AZADINFORM informasiya
agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500

Ses

Son səhifə

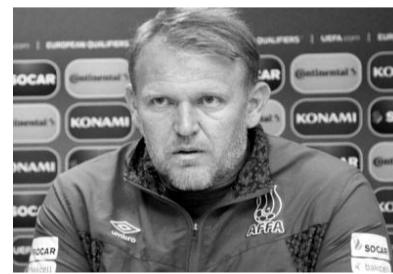
29 mart

Jurnalistlərin akkreditasiyadan keçmə müddəti uzadılıb

1 2-22 may 2017-ci il tarixlərində Bakı şəhərində keçiriləcək IV İslam Həmreyiliyli oyunlarını işıqlandırılmaq arzusunda olan media nümayəndələrinin akkreditasiyadan keçmə müddəti rəsmi olaraq uzadılıb. SİA-nın məlumatına görə, akkreditasiyadan keçmək üçün son tarix ilkin olaraq cüma günü, 31 mart tarixi seçilmişdi. Lakin mətbuat nümayəndələri tərəfindən göstərilən böyük maraq və vaxtin uzadılması ilə bağlı çoxsaylı müraciətlər nəzərə alınaraq həmin tarix bazar günü, 9 aprel, günün sonunadək uzadılıb.

Məlumat üçün bildirək ki, akkreditasiya yazılı mətbuat, fotoqraflar və rəsmi yayım hüququ olmayan televiziya və radio şirkətləri üçün nəzərdə tutulur. Bakı 2017 Oyunlarını işıqlandırmaqdə maraqlı olan mətbuat nümayəndələrinə akkreditasiyadan keçmək üçün son tarixdən önce müraciət etmələri tövsiye edilir. Çünkü həmin tarixdən sonrakı müraciətlər qəbul edilməyəcəkdir. Media nümayəndələri baku2017.com saytının müvafiq bölməsinə daxil olaraq qeydiyyat prosesi barədə ətraflı məlumat toplayıb, akkreditasiya üçün müraciət edə bilərlər. <https://www.baku2017.com/az/media/yerli-mtbuat-in-akkreditasiya-prosesi>

Bu bölmədə media nümayəndələri üçün akkreditasiyadan keçmə məqsədi ilə qoyulan tələblər, eyni zamanda oyunlar zamanı onlar üçün yaradılacaq şərait və təklif olunan xidmətlər barədə geniş məlumat yer alıb.

Robert Prosinecki: "Xorvatiya güclü komandaya qalib gəlib"

Millimizin baş məşqçisi Robert Prosinecki ölkəsinin mətbuatına açıqlama verib. SİA-nın məlumatına görə, o, açıqlamasında Xorvatiya - Ukrayna matçında qeydə alınan nəticəyə görə yığmanı təqnid edənləri qınayıb. Məsələ burasındadır ki, sözügedən qarşılaşmada Xorvatiya millisi rəqib üzərində 1:0 hesablı qələbəyə sevinib. Prosinecki də, açıqlamasında qələbəyə baxmayıaraq, edilən təqnidlərə təəccübəldəndiyini bildirib: "Bizdə qəribə adamlar var. Komanda qalib gəlib, amma təqnid edirlər. Halbuki, Xorvatiya güclü komandaya qalib gəlib. Andrey Şevçenkonun gelişindən sonra Ukrayna millisi daha yaxşı çıxış edir. Fikrimcə, bu qələbə sayəsində Xorvatiya Rusiyada keçiriləcək dünya çempionatına doğru ciddi addım atdı".

Akkreditasiya prosesi başa çatmaq üzrədir

Azərbaycanda Formula 1 yarışının təşkilatçısı Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti (BŞH) bu il 23-25 iyun tarixlərində Bakıda baş tutacaq Azerbaycan Qran Prisi üçün yerli medianın qeydiyyatı prosesini davam etdirir. SİA-nın verdiği məlumatda görə, əməliyyat şirkətinin vasitəciliyi ilə aparılan bu proses aprelin 5-i, saat 17:00-da başa çatacaq.

BŞH-nin Marketing və Kommunikasiya şöbəsinin rəhbəri Nigar Arpadarai yerli media nümayəndələrini təzliklə qeydiyyatdan keçməy çağırır: "Ötən il böyük uğurla Bakıda reallaşdırıldığımız ilk Formula 1 Qran Prisi zamanı yarışı izləyən jurnalistləri Beynəlxalq Avtomobil Federasiyasının müvafiq standartlarına uyğun iş şəraitini ilə təmin etmişdik. Həm xarici, həm də yerli jurnalistlər onlar üçün yaradılmış şəraitdən olduqca məmən qalmışdır. Bu il Azerbaycan Qran Prisində daha yaxşı şəraitini təmin etmək üçün gərəkli hazırlıqlara indidən başlamışq və çalışırıq ki, maksimum sayıda yerli media nümayəndəsi qeydiyyatdan keçsin və Bakıda baş tutacaq növbəti Formula 1 yarışını yerinde canlı izləyərək bu yarışı yüksək səviyyədə işıqlandırıbilsin.

Əməliyyat şirkəti olaraq bütün yerli jurnalistlərə bir daha müraciət edirik ki, sayılı günlərin qaldığını nəzərə alaraq qeydiyyatdan keçməyə tələssinlər və onlar üçün təqdim olunan bu əvəzolunmaz fürsəti eldən verməsinlər". Qeyd edək ki, akkreditasiyadan uğurla keçən jurnalistlər pilotlarla yanaşı komandaların texniki həyətləri ilə görüşmək və onlardan müsahibə almaq imkanına sahib olacaqlar. Eyni zamanda jurnalistlər yarış həftəsonu ərzində keçirilən bütün mətbuat konfranslarında da iştirak edərək öz suallarını əlaqədar şəxslərə birbaşa ünvanlaya biləcəklər. Bundan eləvə, akkreditasiya sahibləri dünya ulduzlarının iştirakı ilə baş tutacaq əyləncəvi konsert proqramları da gözləyir. Akkreditasiyadan keçmək istəyən media nümayəndələri <https://www.bakucitycircuit.com/az/media/media-accreditation> keçidinə daxil olaraq müvafiq formanı doldurmalıdır. Natamam və ya vaxtindən gec göndərilmüş müraciət formaları nezərə alınmayaçaq. Akkreditasiya prosesi ilə əlaqədar daha ətraflı məlumat almaq istəyənlər öz suallarını accreditation@bakugp.az e-mail adresinə göndərərək və ya 012 404 1383 nömrəsinə zəng edərək bizə bildirə bilərlər. Qeydiyyatdan keçmək istəyən televiziya və radio nümayəndələrinin nəzərində! Bakı Şəhər Halqası Əməliyyat Şirkəti 2017-ci ilin yayında keçiriləcək Formula 1 Azerbaycan Qran Prisi üçün qeydiyyatdan keçmək istəyən televiziya və radio qurumlarının nümayəndələrini martın 31-i, saat 11:00-da şirkətin mərkəzi ofisində baş tutacaq görüşə dəvet edir. Görüş zamanı jurnalistlərə qeydiyyat prosesindən keçməyə köməklik göstərilecek və növbəti mərhələdə hansı əməliyyatların yerinə yetirilməsinə dair onlara ətraflı məlumat veriləcək.

Baku
City
Circuit